

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İZFAŞ İZMİR FUARCILIK HİZMETLERİ KÜLTÜR VE SANAT İŞLERİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

2023 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	5
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	6
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	8
7.	DENETİM BULGULARI.....	8
8.	EKLER.....	51

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Payları Tablosu	2
Tablo 2: İştirakler Tablosu	3
Tablo 3: Bağlı Ortaklıklar Tablosu	3

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
İEF	İzmir Enternasyonel Fuarı
İZFAŞ	İzmir Fuarcılık Hizmetleri, Kùltür ve Sanat İşleri Ticaret Anonim Şirketi
KDV	Katma Deęer Vergisi Kanunu
TL	Türk Lirası
TTK	Türk Ticaret Kanunu
TİS	Toplu İş Sözleşmesi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Şirketin İştiraklerinden Olan Kent A.Ş'nin Yapmış Olduğu Sermaye Azalışının Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi
2. Tahsili Şüpheli Hale Gelen Alacakların Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabına Aktarılmaması
3. Vadesinde Tahsil Edilemeyen Alacaklar İçin Faiz Tahakkuk Ettirilmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Sözleşme Gereği Yükleniciden Tahsil Edilecek Cezalar İçin Hakedişten Kesinti Yapılması Yerine Sonradan Fatura Düzenlenerek Alacak Kaydı Yapılması
2. Vadesi Geçmiş Alacakların Tahsilinin Yapılmaması, Ticari Borçların Ödenmesinde Güçlük Yaşanması
3. Alınan Mal ve Hizmetlere İlişkin Faturaların Zamanında Düzenlenmemesi
4. Bazı İhalelerde Yüklenicinin İhalelerden Yasaklanmasına İlişkin Sürecin İşletilmemesi
5. Bazı İhalelere Ait Teknik Şartnamelerde Belirli Bir Marka, Model veya Ürüne İşaret Edilmesi
6. Çalışanlara Yapılan Ücret Ödemelerinde Yönetim Kurulunun Belirlediği Artış Oranlarına Uyulmaması
7. Derneklerle Yapılan İşbirlikleri Nedeniyle Şirketin Zarara Uğratılması
8. Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılan Bazı Alımlarda Piyasa Araştırmasının Yapılmaması
9. Gıda Yardımı Kapsamında Verilen Alışveriş Kartı Alımlarının İhale Yapılmaksızın Gerçekleştirilmesi
10. Hizmet Alımlarına İlişkin Denetim, Muayene ve Kabul İşlemlerinde Eksiklikler Bulunması
11. Hizmet Alımlarına İlişkin Teknik Şartnamelerde İhtiyaç Konusu Hizmetin Somut Olarak Belirlenmemesi
12. İş Yeri Hekimi İstihdamının Mevzuata Uygun Olmaması

13. Mal ve Hizmet Alımlarında İş Artışlarının Somut Düzenlemelere ve Hesaplamalara Göre Yapılmaması
14. Meclis Kararı ve Cumhurbaşkanlığı İzni Olmaksızın Şirket Kurulması
15. Satış Fiyatlarının Şirket Gelirlerini Azaltacak Şekilde Belirlenmesi
16. Şirket Araçlarının Üçüncü Kişilere Şirket Yönergesine Aykırı Olarak Kullanılması
17. Şirket Çalışanı Olmayan Kişiye Ait Giderlerin Şirket Tarafından Ödenmesi
18. Şirket Yöneticilerinin ve Diğer Personelin İşe Alınmalarında Düzensizlikler ve Mevzuata Aykırılıklar Olması
19. Şirket Yönetim Kurulu Üyelerine Sağlanan Menfaatlerin Genel Kurul Yerine Yönetim Kurulu Tarafından Belirlenmesi
20. Şirkete Ait Kredi Kartlarının Amacı Dışında Kullanılması
21. Şirketin Bütçe Sistemi Bulunmaması Nedeniyle Finansal Planlama Düzeninin Kurulmaması
22. Şirketin Hukuk Biriminde Görevli İki Şirket Avukatı Bulunmasına Rağmen Dışarıdan Avukatlık Hizmeti Alınması
23. Şirketin Ticari Faaliyeti Dışındaki İşler İçin Gider Yapılması ve Bu Kapsamdaki Mal ve Hizmet Alımlarının Mevzuata Uygun Olmaması
24. Şirketin Yurt Dışında Taşınmaz Kiralaması
25. Temsil Ağırlama Harcamalarının Amacının, Niteliğinin ve Miktarlarının Belirsiz Olması
26. Şirketin Sermayesinin Korunmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Şirket 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre kurulan ve faaliyet gösteren bir anonim şirkettir. Ayrıca şirketin kamu ve özel hukuka dair faaliyetleri neticesinde tabi olduğu mevzuat aşağıda özetlenmiştir.

- Vergi Kanunları
- 5393 sayılı Belediye Kanunu
- 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Kanunu
- 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
- 4857 sayılı İş Kanunu
- 6085 sayılı Sayıştay Kanunu
- 6183 sayılı Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun
- 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu
- 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu
- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
- 4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun
- 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu / Kişisel Verilerin Korunması Kanunu
- 6356 sayılı TİS Sendikalar Kanunu
- 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu
- 5174 Nolu Fuar Düzenlenmesine Dair Tebliğ-Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yurtiçinde Fuar Düzenlemesine Dair Usul ve Esaslar
- 27.12.1995 Yılı 22566 Sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan Fuar, Sergi, Panayır Düzenlenmesine Dair Yönetmelik
- 5809 Sayılı Elektronik Haberleşme Sektöründe Şebeke Ve Bilgi Güvenliği Yönetmeliği
- 2011/1 Sayılı Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Desteği Hakkında Tebliğ
- 2010/8 Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ
- UFI – Üyeliği Tebliği / 2014/4 Uluslararası Nitelikteki Yurt İçi Fuarların Desteklenmesine İlişkin Tebliğ

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş anonim bir şirkettir. Dolayısıyla, yönetim kurulu tarafından temsil ve idare olunur. Yönetim kurulu üyeliğine ancak gerçek kişiler seçilebilir. Pay sahibi olan bir tüzel kişi yönetim kurulu üyesi olamaz. Ancak, tüzel kişinin temsilcisi olan gerçek kişiler yönetim kurulu üyesi olarak seçilebilir. Yönetim kurulu niteliği gereği sürekli bir organdır.

Anonim şirket yönetim kurulu; ortakların sermayelerinin korunması ve değerlendirilmesini, şirket alacaklılarının da alacaklarını emanet ettikleri, idare ve temsile yetkili bir organdır. Yönetim kurulu, anonim ortaklığın kanunla öngörölmüş zaruri bir organdır.

Şirketin yönetim organı olan yönetim kurulu, on bir üyeden oluşmaktadır.

Şirketin idari birimleri; on müdürlük, bir müdür yardımcılığı, sekiz koordinatörlük, on yedi şeflikten oluşmaktadır. Şirkette çalışan personel sayısı, 31.12.2023 tarihi itibarıyla 252'dir. Çalışan personel 4857 sayılı İş Kanunu'na tabidir.

1.3. Mali Yapı

İzmir Fuarçılık Hizmetleri, Kültür ve Sanat İşleri A.Ş.'nin nominal sermaye tutarı 252.509.360,00 Türk Lirası olup sermayesinin tamamı ödenmiştir.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, şirketin % 99,95 oranındaki hissesine sahiptir. Şirketin 31.12.2023 tarihi itibarıyla sermaye ve hisse yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Payları Tablosu

Pay Sahibinin Adı, Soyadı/Unvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
İzmir Büyükşehir Belediyesi	252.400.882,00	99,95704
İzmir Ticaret Odası	52.420,00	0,02076
İzmir Ticaret Borsası	253,00	0,00010
Ege İhracatçı Birlikleri	3.586,00	0,00142
Ege Bölgesi Sanayi Odası	51.966,00	0,02058
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği	253,00	0,00010
TOPLAM	252.509.360,00	100,00

İzmir Fuarçılık Hizmetleri, Kültür ve Sanat İşleri A.Ş.'nin aşağıdaki tabloda yer alan

İştirakleri bulunmaktadır.

Tablo 2: İştirakler Tablosu

İştirakin Adı, Soyadı/Unvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
İzenerji İnsan Kaynakları Temizlik Bakım ve Organizasyon Enerji Yayıncılık Reklam Turizm San ve Tic. A.Ş.	16.650.925,00	6,23
İzq Girişimcilik İnovasyon Danışmanlık A.Ş.	1.900.000,00	19

Tablo 3: Bağlı Ortaklıklar Tablosu

İştirakin Adı, Soyadı/Unvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
İzkültür Sanat Organizasyon Tanıtım Turizm Yayıncılık Ticaret A.Ş.	5.000.000,00	100

Şirketin amacı, fuarcılık, kültür ve sanat işleri olup şirketin ana gelirleri fuarcılık gelirleridir.

Şirket 2023 yılını, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamında yayımlanan Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre tutulan defterlere göre 151.110.107,26 TL zarar ile kapatmıştır.

Şirketin 2023 yılı sonunda satıcılara olan borçlarının 2022 yılına göre % 116 arttığı şüpheli hale gelen alacaklarının ise % 3 oranında tahsil edilebildiği görülmüştür. Buna göre şirketin ciddi bir nakit darlığı yaşadığı, borçlarını ödemekte ve alacaklarını tahsil etmekte zorlandığı anlaşılmaktadır.

Şirketin 2023 yılında tescil edilmiş sermaye azaltım ve artırım tutarının eş zamanlı olarak 100.000.000 TL olduğu görülmüştür. Ayrıca 31.12.2023 tarihi itibarıyla Şirketin kısa vadeli yükümlülüklerinin toplamının, dönen varlıklarını 77.937.521,24 TL tutarında aştığı; Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine göre düzenlenen mali tablolara göre faaliyet zararının 158.028.167,04 TL, dönem net zararının 151.110.107,26 TL, geçmiş yıllar zararlarının ise 95.811.734,09 TL olduğu görülmüştür.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Şirketin Muhasebe Sistemi

6102 sayılı Kanun'da; Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Şirketin tabi olduğu muhasebe sistemi (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan Tekdüzen Hesap Planıdır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda ilgili defter-i kebir hesaplarına fonksiyon esasına göre kaydedilirken, söz konusu giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenir.

1.4.2. Şirketin Raporlama Sistemi

Anonim şirketin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

Kanun'un 514 ve 515'inci maddelerine göre yönetim kurulu, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlar ve genel kurula sunar. Anonim şirketin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır.

Kanun'un 516'ncı maddesine göre yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu ise, Şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 88'inci ve Geçici 1'inci maddeleri uyarınca tâbi oldukları kanunlar gereği defter tutmakla yükümlü olan gerçek veya tüzel kişi tacirler, münferit veya konsolide finansal tablolarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartlarına (TMS) uygun olarak

hazırlamaları gerekmektedir.

Şirket, 29.07.2017 tarihli ve 30138 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan (56) Sıra no.lu Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) Hakkında Tebliğ ile Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar uyarınca bağımsız denetime tabi olup BOBİ FRS’ de öngörülen finansal tabloları (finansal durum tablosu, kâr veya zarar tablosu, öz kaynak değişim tablosu ve nakit akış tablosu) hazırlamaktadır.

1.4.3. Şirket Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar’ın 5’inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu
- Envanter defteri

Şirketin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar’ın 8’inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Şirketin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile

bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, şirket yönetimi ile diğer ilgili personel tarafından; işletmenin amaçlarına ulaştığına, faaliyet ve işlemlerin etkin olarak gerçekleştirildiğine, kanun ve düzenlemelere uyulduğuna dair makul bir güvence sağlamak üzere tasarlanan ve uygulanan bir

sistemdir. Bu amaçla, iç kontrol sistemi söz konusu hedeflerin gerçekleştirilmesi açısından tehdit oluşturan faaliyet risklerinin de ortaya konulmasını sağlayacak şekilde tasarlanır ve uygulanır.

COSO (Committee of Sponsored Organisation of Treadway Commission) modeli, iç kontrol sistemini birbiriyle ilgili 5 bileşenden oluşan bir sistem olarak tanımlanmaktadır. Bu kapsamda şirketlerde iç kontrol sistemi;

- a) Kontrol çevresini,
- b) İşletmenin risk değerlendirme sürecini,
- c) Finansal raporlama ve iletişim ile ilgili faaliyet süreçlerini de içeren bilgi sistemlerini,
- ç) Kontrol işlemlerini ve
- d) Kontrollerin gözetimini, içerir.

İç kontrol sisteminin tasarımının değerlendirilmesi, iç kontrolün önemli yanlışlıkları önleme, ortaya çıkarma ve düzeltme kapasitesine sahip olup olmadığını belirlemeye yöneliktir.

Şirketlerde kontrol ortamı, işletmenin yönetim fonksiyonu ile iç kontrol sistemi ve bunun önemine ilişkin işletme yönetiminin ve yönetimden sorumlu kişilerin tutum, davranış ve anlayışlarını kapsar. Kontrol ortamı, işletme çalışanlarının iç kontrol sistemiyle ilgili düşüncelerini etkileyerek, iç kontrol sisteminin etkin, disiplinli bir yapıda oluşmasını sağlar.

Şirketlerde kontrol faaliyetlerinin gözetimi, kontrollerin tasarım ve işleyişinin zamanında değerlendirilmesi ve şartlara bağlı olarak değişiklikler için önemli düzeltici önlemlerin alınmasını da içeren, iç kontrol sisteminin etkinliğini değerlendiren bir süreçtir.

Şirket organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları konusunda belirsizlikler bulunmaktadır.

"Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları İdarenin Şirket olması nedeniyle zorunlu değildir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, kısmen belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Stratejik plan, Türk Ticaret Kanunu hükümlerince zorunlu tutulmamasına rağmen hazırlanmıştır.

İdare performans programı Şirketlerde bulunmamaktadır. Şirket iç kontrol risklerinin

tanımlamasıyla ilgili bazı çalışmalar yapmış olmakla beraber bu çalışmalar yeterli değildir.

Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmış ancak bunlar yeterli değildir. İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri kısmen hazırlanmıştır ancak eksiklikler vardır. İdarece belirlenen sınırlı sayıdaki risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir.

İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata kısmen uygun hazırlanmış olup bazı yönleriyle eksiklikleri bulunmaktadır.

Şirketin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi değerlendirilmemektedir.

Şirkette iç denetim birimi kurulmamıştır. Büyükşehir Belediyesi Şirketler Koordinatörlüğü denetim biriminin 2023 yılında, envanter işlemleri, hurdaya ayırma işlemleri, kurumsal yapının değerlendirilmesi, yıllık izinlerin kullandırılması konularında sınırlı denetim çalışmaları yaptığı görülmüştür.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İzmir Fuarçılık Hizmetleri, Kültür ve Sanat İşleri A.Ş.'nin 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Şirketin İştiraklerinden Olan Kent A.Ş.’nin Yapmış Olduğu Sermaye Azalışının Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi

Şirketin 1.987.546,50 TL nakdi sermaye ile ortak olduğu Karşıyaka Kent A.Ş.’nin daha önceki yıllarda yapmış olduğu sermaye azaltımının muhasebe kayıtlarında izlenmediği görülmüştür.

21447 sayılı ve 26.12.1992 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 1 Sıra no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği’nde muhasebe temel kavramları açıklanırken gelir ve giderlerin tahakkuk esasına göre muhasebeleştirilmesinin "Dönemsellik" kavramı gereği olduğu belirtilmiştir.

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından verilen 24.04.2014 tarih ve 62030549-125[8-2013/237]-1185 sayılı Özelge’de “*Ticari kazancın tespitinde "tahakkuk esas ilkesi" ve "dönemsellik ilkesi" olmak üzere iki temel ilke geçerlidir. Tahakkuk esas ilkesinde, gelir veya giderin miktar ve mahiyet itibarıyla kesinleşmiş olması yani geliri veya gideri doğuran işlemin tekemmül etmesinin yanı sıra miktarının ve işlemde kaynaklanan alacağın veya borcun ödeme şartlarının da belirlenmiş olması gereklidir...*

Tahakkuk, gelir ve giderin miktar ve mahiyet itibarıyla kesinleşmesini ifade eder. Tahakkuk esasında, geliri doğuran muamelelerin eksiksiz olarak tekemmül etmiş olması, gelirin elde edilmiş sayılması için yeterlidir. Diğer bir ifade ile tahakkuk esasında vergilendirme yapılabilmesi için, alacak hakkının doğmuş olması gerekir. Gerek hasılat gerekse giderlerin hangi hesap dönemine ilişkin olduğunun tespiti açısından hasılatın tahsil edilip edilmediğinin, giderlerin ise ödenmiş olup olmadığının bir bağlayıcılığı bulunmamaktadır.” denilmiştir.

Ticari kazancın tespitinde temel ilkelere olan tahakkuk esas ilkesinde, gelir veya giderin miktar ve mahiyet itibarıyla kesinleşmiş olması, yani geliri veya gideri doğuran işlemin tekemmül etmesinin yanı sıra, miktarının ve işlemde kaynaklanan alacağın veya borcun ödeme şartlarının da belirlenmiş olması yeterlidir. Bu esas dikkate alındığında bir gelir veya gider unsurunun özel bir düzenleme bulunmadığı sürece, mahiyet ve tutar itibarıyla kesinleştiği dönem kazancının tespitinde dikkate alınması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Şirketin, Karşıyaka Kent A.Ş.’de %1 oranında ve 1.987.546,50 TL tutarındaki ortaklık payının, bu şirketin daha önceki yıllarda yapmış olduğu sermaye azaltımı

nedeniyle 1.404.263,00 TL'ye düşmüş olduğu ve bunun 2023 mali tablolarında izlenmediği görülmüştür.

25 Temmuz 2023 tarihinde ise söz konusu ortaklık payı başka bir şirkete devredilmiş, daha önceki yıllara ait sermaye azalışı kaydının yapılmamış olması nedeniyle aradaki fark olan 540.743,00 TL menkul kıymet satış zararı olarak Gelir Tablosuna yansıtılmıştır. Dolayısıyla daha önceki yıllara ait olan bir gider tahakkuk ettiği dönemde değil cari yılda hesaplara kaydedilerek Dönemsellik Kavramına aykırı hareket edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, yapılan işlemin doğru olduğu ifade edilmiş olsa da, tahakkuk esaslı muhasebe sisteminin giderlerin ve gelirlerin izlenmesine ilişkin ilkeleri ile muhasebenin temel kavramlarından olan Dönemsellik Kavramı gereği söz konusu kaydın giderin veya gelirin tahakkuk ettiği dönemde yapılması gerekmektedir.

Bu itibarla, muhasebenin temel kavramlarından olan Dönemsellik Kavramı gereğince, bir gelir veya giderin miktar ve mahiyet itibarıyla kesinleştiği yani tahakkuk ettiği dönemde muhasebe kayıtlarının yapılarak izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Tahsili Şüpheli Hale Gelen Alacakların Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabına Aktarılmaması

Şirketin alacaklarından tahsili şüpheli hale gelenlerin şüpheli ticari alacak olarak izlenmediği görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Defter tutma yükümlülüğü" başlıklı 64'üncü maddesinde, her tacirin, ticari defterlerini işletmenin faaliyetleri ve finansal durumu hakkında fikir verebilecek şekilde tutmak ve bu amaçla defterlerinde, ticari işlemleriyle ticari işletmesinin iktisadi ve mali durumunu, borç ve alacak ilişkilerini açıkça görülebilir bir şekilde ortaya koymak zorunda olduğu; böylece işletme faaliyetlerinin oluşumu ve gelişmesinin bu defterlerden izlenebileceği belirtilmiştir. Ancak, Kanun'un defter tutma, envanter, mali tabloların düzenlenmesi, saklama ve ibraz hükümlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile diğer vergi kanunlarının aynı hususları düzenleyen hükümlerinin uygulanmasına engel teşkil etmeyeceği de hüküm altına alınmıştır.

26.12.1992 tarih ve 21447 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1 Seri No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin "Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları" başlıklı (c) bendinde, ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi bir kaç defa

uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra safhasına aktarılmış senetli ve senetsiz alacaklar şüpheli alacak olarak tanımlanmıştır. Tahsili şüpheli hale gelmiş olan bu alacakların ilgili hesapların alacağı karşılığında 128-Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabına borç yazılarak ticari alacaklardan çıkarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Şirket muhasebe kayıtlarında yer alan ödeme süresi geçmiş, protesto edilmiş veya yazı ile birden fazla istenmiş alacaklar mevcut olduğu halde bu alacakların 128- Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabına aktarılmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, alacakların tahsiline ilişkin işlemlerin sürdürüldüğü belirtilmiştir.

120- Alıcılar Hesabında izlenen ve ödeme süresi geçmiş, protesto edilmiş veya yazı ile birden fazla istenmiş olan alacakların ilgili mevzuat gereği 128- Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabına aktarılması gerekmektedir.

BULGU 3: Vadesinde Tahsil Edilemeyen Alacaklar İçin Faiz Tahakkuk Ettirilmemesi

Şirketin 120-Alıcılar Hesabında kayıtlı bulunan alacaklardan tahsilatı süresi içinde yapılamayanlara gecikme faizi tahakkuk ettirilmediği, sadece asıl alacağın kayıtlarda bulunduğu tespit edilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Ticari İşlerde Faiz" başlıklı 8'inci maddesi uyarınca ticari işlerde sözleşmenin tarafları, gecikme faizi alınmasını ve uygulanacak faiz oranını sözleşmede serbestçe belirleyebilirler. Taraflar, sözleşmede temerrüt faizi oranını belirlememişlerse, 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun'un 2'nci maddesinin ilk fıkrasına göre; temerrüde düşen borçlu, geçmiş günler için 1'inci maddede belirlenen kanuni faiz orana göre temerrüt faizi ödemeye mecburdur. Bununla birlikte, 3095 sayılı Kanun, bazı şartlarda daha yüksek orandan temerrüt faizi talep edilebilmesine imkân tanımaktadır. Anılan Kanun'un 2'nci maddesine göre, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli avanslar için uyguladığı faiz oranı, 1'inci maddeyle belirlenen orandan fazla ise, bu oran üzerinden gecikme faizin hesaplanması gerekmektedir.

Hesaplanan gecikme faiz tutarlarının tahakkuk ettirilerek muhasebe sistemine kaydedilmesi gerekmektedir. 26.12.1992 tarih ve 21447 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan 1

Seri No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin "Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları" başlıklı (c) bendinde, işletmelerin faaliyet alanı kapsamındaki işlerden kaynaklanan temerrüt faizi gelirlerinin 649-Faaliyetlerle İlgili Diğer Olağan Gelir ve Karlar Hesabında kaydedilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Karşılık hesap olarak da, asıl alacağın takip edildiği 120-Alıcılar Hesabının borçlandırılması gerekmektedir.

Tekdüzen muhasebe sistemi tahakkuk esasına dayanmaktadır. Tahakkuk esasında işlemler ve olaylar, nakit akımlarının ne zaman olduğuna bakılmaksızın, ortaya çıktıklarında kaydedilmesi gerekmektedir. Sözleşme hükümlerinin zamanında yerine getirilmemesine bağlı olarak ortaya çıkan ve şirket açısından sözleşmeye bağlı bir alacak haline gelen gecikme faizi tutarlarının asıl alacak gibi nakit akışına bağlı olmaksızın muhasebe kayıtlarına alınması gerekmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, vadesi geçmiş alacaklara faiz tahakkukunun bunların tahsilinde yapıldığı ifade edilmişse de, bu uygulama alacak tutarlarının mali tablolarda tahakkuk etmesi gereken faiz alacağı kadar eksik gösterilmesine neden olmaktadır.

Bu itibarla, temerrüde düşmüş alacaklar için sözleşme hükümleri doğrultusunda gecikme faizi hesaplanması ve hesaplanan temerrüt faiz tutarlarının da tahakkuk esaslı muhasebe sisteminin gereği olarak muhasebe kayıtlarında izlenmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Sözleşme Gereği Yükleniciden Tahsil Edilecek Cezalar İçin Hakedişten Kesinti Yapılması Yerine Sonradan Fatura Düzenlenerek Alacak Kaydı Yapılması

Şirketin yüklenicilere yaptığı ödemelerde, sözleşme gereği tahakkuk ettirilen cezalar düşülmeden gider tahakkuku yapıldığı görülmüştür.

Yüklenicilere yapılan ödemelerde sözleşme gereği kesilen ceza tutarı kadar 320-Satıcılar Hesabı alacak kaydı azaltılıp karşılığında ilgili hesaplara gelir kaydı yapılması gerekirken, bu kayıtlar yapılmamıştır. Cezalar için sonradan fatura kesilerek ceza tutarı kadar 320-Satıcılar Hesabına borç, 649-Diğer Olağan Gelir ve Karlar Hesabına alacak kaydı

yapılmıştır. Bu şekilde sonradan kayıt yapılması usulü ile cezaların tahakkukunun doğru bir şekilde izlenmesi mümkün değildir. Ayrıca 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 229'uncu maddesi gereğince fatura satılan mal veya hizmetlerin karşılığında düzenlenen bir belgedir. Hak edişten kesilecek cezalarda ilgili birimin düzenleyeceği ceza tutanağı ve yazısı karşı tarafa gönderilmelidir. Yapılan ödemeden veya tahakkuktan ödeme veya tahakkuk kaydı esnasında düşülmesi gereken tutarın sonradan tahsil edilmek üzere ayrı bir alacak olarak kaydedilmesi ticari alacakları olduğundan fazla gösteren bir işlemdir. Ayrıca bu tutarların sonradan tahsilinde çeşitli güçlükler oluşabilecek ve tahsilat için masraf gerektiren bazı hukuki işlemlerin yapılması gerekebilecektir.

Bahse konu uygulama, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, Sıra No:1'de yer verilen "Özün Önceliği" kavramına uygun değildir. Bu kavram, işlemlerin muhasebeye yansıtılmasında ve onlara ilişkin değerlendirmelerin yapılmasında biçimlerinden çok özlerinin esas alınması gereğini ifade eder. Genel olarak işlemlerin biçimleri ile özleri paralel olmakla birlikte, bazı durumlarda farklılıklar ortaya çıkabilir. Bu takdirde, özün biçime önceliği esastır.

Kamu İdaresi cevabında, uygulamanın 2024 yılı itibariyle belirtilen şekilde değiştirildiği ifade edilmişse de, bunun 2023 mali tablolarına etkisi bulunmamaktadır.

Bu itibarla, sözleşme gereği yüklenicilerden tahsil edilmesi gereken ceza tutarlarının hak ediş ödemesi sırasında mahsuben tahsil edilmesi ve ayrı bir alacak olarak kaydedilmemesi gerekir.

BULGU 2: Vadesi Geçmiş Alacakların Tahsilinin Yapılmaması, Ticari Borçların Ödenmesinde Güçlük Yaşanması

Şirketin 2023 yılı sonunda 2022 yılına göre, satıcılara olan borçlarının %116, alacaklarının ise %110 arttığı, şüpheli ticari alacakların sadece %3 oranında tahsil edildiği; Şirketin ticari alacak toplamının 75.714.079,4 TL olduğu ve toplam aktiflerinin %22'sini oluşturduğu görülmüştür. Buna göre şirketin nakit darlığı yaşadığı borçlarını ödemekte ve alacaklarını tahsil etmekte zorlandığı ve şüpheli alacak riskinin arttığı görülmüştür.

Bahse konu durum, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, Sıra No:1'de yer verilen İhtiyatlılık Kavramına uygun değildir. Bu kavram, muhasebe olaylarında temkinli davranılması ve işletmenin karşılaşılabileceği risklerin göz önüne alınması gereğini ifade eder. Bu kavram gereğince, işletmeler, muhtemel giderleri ve zararları için karşılık ayırırlar ve muhtemel gelir ve kârları için ise gerçekleşme dönemlerine kadar herhangi bir muhasebe işlemi

yapmazlar. Ancak bu kavram gizli yedekler veya gereğinden fazla karşılıklar ayrılmasına gerekçe oluşturamaz.

Kamu İdaresi cevabında, 2024 yılında borçların ödenmesinde ve alacakların tahsilinde önemli ilerleme sağlandığı ifade edilmiştir.

Söz konusu alacaklardan, vadesi geçmiş olanların düşük tutarda olanların protesto edilmesi veya yazılı olarak talep edilmesi; yüksek tutarda olanların ise takibe alınarak icra işlemlerinin başlatılması akabinde 128- Şüpheli Ticari Alacaklar ve 139- Şüpheli Diğer Alacaklar Hesaplarında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Alınan Mal ve Hizmetlere İlişkin Faturaların Zamanında Düzenlenmemesi

Şirket tarafından yapılan bazı mal ve hizmet alımlarına ilişkin faturaların zamanında düzenlenmediği görülmüştür.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun "Faturanın tarifi" başlıklı 229'uncu maddesinde "*Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır.*"

"Faturanın nizamı" başlıklı 231'inci maddesinde "*5- Fatura, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturalar hiç düzenlenmemiş sayılır.*" hükümleri yer almaktadır.

Aynı Kanun'un "Fatura kullanma mecburiyeti" başlıklı 232'nci maddesinde birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin; birinci ve ikinci sınıf tüccarlara, serbest meslek erbabına, kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara, defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere, vergiden muaf esnafa sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlarında fatura istemek ve almak mecburiyetinde oldukları belirtilmiştir.

Anılan Kanun'un "Özel usulsüzlükler ve cezaları" kısmının "a) Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması" başlıklı 353'üncü maddesinde "*Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dâhil olmak üzere, verilmesi ve alınması icabeden fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu ile serbest meslek makbuzlarının verilmemesi, alınmaması, düzenlenen bu belgelerde gerçek meblağdan farklı meblağlara yer verilmesi, bu belgelerin elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken*

Maliye Bakanlığınca belirlenen zorunlu haller hariç olmak üzere kâğıt olarak düzenlenmesi ya da bu Kanunun 227, 231 ve 234 üncü maddelerine göre hiç düzenlenmemiş sayılması halinde; bu belgeleri düzenlemek ve almak zorunda olanların her birine, her bir belge için 240 (2.200) Türk lirasından aşağı olmamak üzere bu belgelere yazılması gereken meblağın veya meblağ farkının %10'u nispetinde özel usulsüzlük cezası kesilir. Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak tespit olunan yukarıda yazılı özel usulsüzlükler için kesilecek cezanın toplamı 120.000 (1.100.000) Türk lirasını geçemez.” denilmekte, belirtilen durumlarda fatura düzenlemeyen veya almayanlar için özel usulsüzlük cezası düzenlenmesi öngörülmektedir.

Şirketin işlemleri incelendiğinde, farklı zamanlarda alındığı görülen mal ve hizmetlere ilişkin faturaların malın teslimi veya hizmetin ifasından sonra düzenlendiği görülmüştür. Hatta ödemesi yapılan bazı işlerde, Şirket tarafından hakedişleri düzenlendiği halde faturanın yedi günden daha uzun bir süre geçtikten sonra düzenlendiği tespit edilmiştir. Bu gibi hallerde Kanun belirlediği süreler içinde düzenlenmeyen faturaları hiç düzenlenmemiş saymakta, faturayı almayan tarafı da bundan sorumlu tutmakta ve bunlar için de özel usulsüzlük cezası öngörmektedir. Bu kapsamda, Şirket maddi para cezasına muhatap olma riskiyle de karşı karşıyadır.

Kamu İdaresi cevabında, belirtilen mevzuat doğrultusunda gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, fatura düzenlenmesi ödemeye bağlı olmayıp, mal teslimine veya hizmet ifasına bağlı olduğundan; hizmet ifalarında faturanın esas itibarıyla hizmetin tamamlandığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak kısım kısım hizmet yapılması mutad olan veya bu hususta mutabık kalınan hallerde, her bir kısım hizmetin yapılmasından itibaren azami yedi gün içerisinde her bir kısım hizmete ilişkin faturanın düzenlenmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Bazı İhalelerde Yüklenicinin İhalelerden Yasaklanmasına İlişkin Sürecin İşletilmemesi

Şirket tarafından yapılan bazı alımlarda, öngörülen teminatın yüklenici tarafından yatırılmadığı; buna rağmen teminat alınmadan sözleşme imzalandığı ve yüklenici hakkında yasaklama hükümlerinin uygulanmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 2'nci maddesinde, belediyelerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları her

çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler Kanun kapsamına alınmıştır. Kanun'un 3'üncü maddesinde istisna olan alımlar belirlenmiş, maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belediye şirketlerinin de içinde bulunduğu kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler için özel düzenleme yapılmıştır. Söz konusu maddede, madde kapsamındakilerin ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için belli parasal sınırlar dâhilinde yapacakları mal veya hizmet alımları ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç Kanun'dan istisna edilmiştir. Buna göre gerçekleştirilen alımlar her ne kadar istisna hükümleri kapsamında yapılmış olsa da ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri yükleniciler için geçerliliğini korumaktadır.

4734 sayılı Kanun'un 53'üncü maddesine dayanarak, Kanun kapsamındaki idarelerin, Kanuna göre gerçekleştirecekleri, danışmanlık hizmet alımı ihaleleri dışındaki hizmet alımı ihalelerinde uygulayacakları usul ve esasları düzenlemek amacıyla 04.03.2009 tarihli ve 27159 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği yayımlanmıştır.

Söz konusu Yönetmelik'in "İhale üzerinde kalan isteklinin sözleşmeye davet edilmesi" başlıklı 67'nci maddesinde "(1) Kanununun 41 inci maddesinde belirtilen sürelerin bitimini, ön mali kontrol yapılması gereken hallerde ise bu kontrolün tamamlandığı tarihi izleyen günden itibaren üç gün içinde ihale üzerinde bırakılan istekliye, tebliğ tarihini izleyen on gün içinde kesin teminatı vermek suretiyle sözleşmeyi imzalaması hususu bildirilir. Yabancı istekliler için bu süreye oniki gün ilave edilir.

(2) Sözleşmenin imzalanacağı tarihte, sözleşme imzalanmadan önce ihale sonuç bilgileri Kuruma gönderilmek suretiyle ihale üzerinde kalan isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit edilmesi zorunludur.

(3) Mücbir sebep halleri dışında, ihale üzerinde kalan istekli, yasal yükümlülüklerini yerine getirerek sözleşme imzalamak zorundadır. Bu zorunluluğa uyulmaması halinde, ihale üzerinde kalan isteklinin geçici teminatı gelir kaydedilerek Kanununun 58 inci maddesi hükümleri uygulanır. Ancak, (1)... Kanununun 10 uncu maddesi kapsamında taahhüt altına alınan durumu tevsik etmek üzere idareye sunulan bilgi ve/veya belgelerin taahhüt edilen duruma aykırı hususlar içermesi halinde, ihale üzerinde kalan isteklinin geçici teminatı gelir kaydedilmekle birlikte, hakkında Kanununun 58 inci maddesi hükümleri uygulanmaz." denilmektedir. Buna göre, ihale üzerinde kalan istekli kesin teminat gibi yasal yükümlülüğünü yerine getirerek

sözleşme imzalamak zorundadır. Aksi halde Kanun'da yer alan yasaklama kararının uygulanması gerekmektedir.

4734 sayılı Kanun'un "İhalelere katılmaktan yasaklama" başlıklı 58'inci maddesinde ise "17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlarda buldukları tespit edilenler hakkında fiil veya davranışlarının özelliğine göre, bir yıldan az olmamak üzere iki yıla kadar, üzerine ihale yapıldığı halde mücbir sebep halleri dışında usulüne göre sözleşme yapmayanlar hakkında ise altı aydan az olmamak üzere bir yıla kadar, 2 nci ve 3 üncü maddeler ile istisna edilenler dahil bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan yasaklama kararı verilir. Katılma yasakları, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili veya bağlı bulunulan bakanlık, herhangi bir bakanlığın ilgili veya bağlı kuruluşu sayılmayan idarelerde bu idarelerin ihale yetkilileri, il özel idareleri ve bunlara bağlı birlik, müessese ve işletmelerde İçişleri Bakanlığı; belediyeler ve bunlara bağlı birlik, müessese ve işletmelerde ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından verilir." denilmektedir.

Yapılan incelemede, 2023/529862 numaralı "26 Mayıs 2023 tarihinde İzmir Gündoğdu meydanında gerçekleştirilecek olan İzmir Büyükşehir Belediyesi gençlik haftası kapsamındaki konser için sanatçı kaşe bedeli hizmet alımı" işi için teklif istendiği görülmüştür. Teklifler, Şirketçe düzenlenen ve doldurulması için isteklilere gönderilen Teklif İsteme Formu ile gönderilmiştir. Teklif isteme formu üzerinde belirli teklif verme şartlarının yanı sıra idarenin istemesi halinde % 6 oranında kesin teminatın sözleşme imzalanmadan önce Şirket hesabına yatırılması gerektiği belirtilmiştir. Alıma ilişkin incelemede söz konusu teminatın yükleniciden istenmiş olduğu görülmüştür. Yüklenici, işe ilişkin kesin teminatı, nakit akışının yetersiz olmasından dolayı yatıramayacağını belirten bir dilekçeyi Şirkete sunmuştur.

2023/527615 numaralı "26 Mayıs 2023 Tarihinde Alsancak Gündoğdu Meydanında Gerçekleşecek S.E. Konseri" İçin Teknik Organizasyon Kiralama Hizmet Alımı" işi için de aynı durum yaşanmış, ihale üzerinde kalan istekli nakit yetersizliği nedeniyle kesin teminatı yatıramayacağını ifade eden bir dilekçeyi Şirkete sunmuştur. Şirket yetkilileri bu duruma rağmen sözleşme imzalanmaması gerektiği halde, ihale üzerinde kalan isteklilerle sözleşme imzalamış ve iş yerine getirilmiştir. Ancak yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerinde de anlaşılacağı üzere, yasal sorumluluklarını yerine getirmeyen kişilerin, varsa geçici teminatlarının gelir kaydedilmesi ve haklarında yasaklama kararının verilmesinin sağlanması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, çeşitli ticari değerlendirmeler sonucunda 4734 Sayılı Kanun 3. Maddesi (g) bendi istisna maddesi ile alımı yapılan 2023/529862 ihale kayıt numaralı ve

2023/527615 ihale kayıt numaralı alımların iptal edilmediği; ayrıca istisnai alımlarda kesin teminatın istenilmesinin idare takdirinde olduğu belirtilmiştir. Ancak söz konusu alımlarda İdarenin takdir yetkisini yükleniciden kesin teminatın istenmesi yönünde kullanmış olduğu görülmüştür. Kesin teminat istendikten sonra yüklenicinin bu istek doğrultusunda hareket etmesi ve geciktirmeden kesin teminatı teslim etmesi gerekmektedir.

Bu itibarla, belirlenen teminatın yüklenici tarafından zamanında yatırılmaması durumunda mevzuatta belirtilen yaptırımların uygulanarak sözleşme imzalanmaması ve ihale üzerinde kalan istekli hakkında yasaklama kararının verilmesi amacıyla durumun Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na bildirilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Bazı İhalelere Ait Teknik Şartnamelerde Belirli Bir Marka, Model veya Ürüne İşaret Edilmesi

Şirket tarafından yapılan bazı alımların teknik şartnamelerinin belli bir marka, model, veya ürün belirtilerek hazırlandığı görülmüştür.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesinde "*İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.*" denilmektedir.

Aynı Kanun'un 12'nci maddesinde "*İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin her türlü özelliğini belirten idari ve teknik şartnamelerin idarelerce hazırlanması esastır. ...*

İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin teknik kriterlerine ihale dokümanının bir parçası olan teknik şartnamelerde yer verilir. Belirlenecek teknik kriterler, verimliliği ve fonksiyonelliği sağlamaya yönelik olacak, rekabeti engelleyici hususlar içermeyecek ve bütün istekliler için fırsat eşitliği sağlayacaktır.

Teknik şartnamelerde, varsa ulusal ve/veya uluslararası teknik standartlara uygunluğu sağlamaya yönelik düzenlemeler de yapılır. Bu şartnamelerde teknik özelliklere ve tanımlamalara yer verilir. Belli bir marka, model, patent, menşei, kaynak veya ürün belirtilemez ve belirli bir marka veya modele yönelik özellik ve tanımlamalara yer verilmeyecektir" hükümlerine yer verilmiştir.

Söz konusu mevzuat hükümlerine göre idareler mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin teknik kriterlerine yönelik hazırlayacakları teknik şartnamelerde, belli bir marka, model, patent, menşei, kaynak veya ürün belirtmeyecek ve belirli marka veya modele yönelik özellik ve tanımlamalara yer veremeyeceklerdir.

Yapılan incelemede, Şirketin bazı muhtelif alımlarının özellikle canlı yayın, reklam ve haber gibi görsel, işitsel ve basılı yayın organlarına ilişkin alımlarında direkt olarak kanal, gazete, radyo adlarının teknik şartnamede belirtilmiş olduğu görülmüştür. Yine bir takım araç ve makine alımlarında yine marka ve model gibi ayırıcı özelliklere teknik şartnamede yer verilmiş olduğu görülmüştür.

Örneğin, 23DT514939 doğrudan temin numaralı "19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı Kapsamında Canlı Yayın Hizmeti Alımı İşi" gerçekleştirilmiş; işin teknik şartnamesinde 3 ulusal ve 3 yerel tv kanallarında canlı yayın yapılacağı belirtilmiş, ulusal kanal olarak Halk Tv, KRT, Tele1; yerel kanal olarak World Tv, Bir Tv, Kanal Ege Tv isimleri teknik şartnamede açıkça ifade edilmiştir.

2023/277423 numaralı "İktisat Kongresi reklam ve tanıtım çalışmaları kapsamında Halk Tv'de canlı yayın hizmeti alımı" incelenmiş, işin teknik şartnamesinde işin direkt olarak Halk Tv'de yapılacağı belirtilmiştir.

2023/426358 numaralı "Marble İzmir kapsamında Halk Tv'de haber/program yayın hizmeti alımı" incelenmiş, işin teknik şartnamesinde hangi kanalda yayın yapılacağının yine açıkça belirtildiği görülmüştür..

23DT188129 doğrudan temin numaralı alımın teknik şartnamesinde de alımı gerçekleştirilen kamyon ve otomobilin marka ve modeline yer verildiği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, belirtilen mevzuat doğrultusunda gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, yapılacak ihalelerde 4734 sayılı Kanun'un 12'nci maddesinin ihale dokümanı kapsamında hazırlanacak şartnamelerde belli bir marka, model, patent, menşei, kaynak veya ürün belirtilemeyeceği ve belirli bir marka veya modele yönelik özellik ve tanımlamalara yer verilemeyeceği hükmüne uyulması gerekmektedir.

BULGU 6: Çalışanlara Yapılan Ücret Ödemelerinde Yönetim Kurulunun Belirlediği Artış Oranlarına Uyulmaması

Şirkette Genel Müdürlük tarafından bazı şirket çalışanlarına, Yönetim Kurulu kararında belirlenen oranın üstünde zam yapıldığı görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Yönetim Kurulu" bölümünde, Yönetim Kurulunun görev ve yetkilerinin düzenlendiği 375'inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde; yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetiminin Yönetim Kurulunun devredilemez görev ve yetkilerinden olduğu ifade edilmiştir.

04.07.2023 tarihli ve 2023/2 numaralı Yönetim Kurulu kararında, sendikal haklardan yararlanmayan kapsam dışı personele ilişkin olarak, 01.06.2023 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere personelin net ücretlerine %50 ile %55 oranında zam yapılması ve zammın personel performanslarına göre dağıtılması için Genel Müdürlüğe yetki verilmesine dair hüküm yer almaktadır.

Yapılan incelemede, Genel Müdürlük tarafından bazı kapsam dışı personele Yönetim Kurulu'nun belirlediği limitlerin üzerinde ücret artışı yapıldığı görülmüştür. Bu kapsamda, Yönetim Kurulu tarafından belirlenen %50-55 oranını aşan ücret artışları yapılmak suretiyle yetkisiz bir işlem tesis edilmiştir. Genel Müdürlüğün, bu şekilde ücret artış oranları belirleyerek uygulaması anılan Yönetim Kurulu kararına aykırıdır.

Bu itibarla, Şirket üst organlarınca verilen kararlara ve şirket yönergelerine uyularak hareket edilmesi, yetkili olunmayan konularda işlem tesis edilmemesi gerekmektedir. Ayrıca belirtilen mevzuat hükmüne istinaden Yönetim Kurulunun, yönetimle görevli kişilerin özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimini yapması gerekmektedir.

BULGU 7: Derneklerle Yapılan İşbirlikleri Nedeniyle Şirketin Zarara Uğratılması

Derneklerle somut bir çalışmaya dayanmayan işbirlikleri yapıldığı ve bu kapsamda kaynak aktarıldığı görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun, Yönetim Kurulu ile ilgili bölümünün "Özen ve bağlılık yükümlülüğü" başlıklı 369'uncu maddesinde, "*Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin*

menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar.” denilmektedir.

6102 sayılı Kanun’un “Tacir olmanın hükümleri” üst başlıklı 18’inci maddesinde genel olarak her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, bazı meslek örgütü olan derneklere tanıtım, destek, ilan ve üyelerinin fuara katılım sağlamaları için komisyon ödendiği görülmüştür. Kendilerine ödeme yapılan derneklerin nasıl tespit edildiği ve hangi ölçütlere göre belirlendiği konusunda açıklayıcı herhangi bir bilgi veya belge tarafımıza sunulmamıştır. Örneğin M. K. Moda Merkezi Derneğinin 9 Haziran 2023 için yaptığı “Boyoz Şenliği” etkinliğinde sokakta açılan ve 17-19 Ekim’de düzenlenecek “Tekstil, Hazır Giyim Tedarikçileri ve Teknolojileri Fuarı” tanıtımı için “masa giydirme” yoluyla reklam yapıldığı ve Derneğe 25.000 TL ödeme yapıldığı görülmüştür. Söz konusu bu alanın fotoğrafına bakıldığında sadece yol üzerinde açılan bir stant olduğu görülmektedir. Yine aynı Derneğe cadde üzerindeki bilbord için alan kiralama ücreti ödendiği görülmüştür. Söz konusu stand ve bilbord ile bunların buldukları alanlar Derneğe ait değildir. Bu nedenle yapılacak ödemelerin herhangi bir ölçüte dayanmadığı, Derneklere kaynak aktarılmasının amaçlandığı değerlendirilmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, yapılan işbirliklerinin şirketi zarara uğratmadığı, fuar katılımı, tanıtım ve gelir elde etme açısından şirketin lehine olduğu belirtilse de İdare tarafından bu konuda somut bir bilgi veya belge sunulmamıştır.

Bu itibarla, Şirket Yönetim Kurulu ve yöneticilerinin, somut ve ölçülebilir bir getirisi olmayan, fuar katılımlarını dolayısıyla Şirketin satışlarını artırdığı ortaya konulamayan bu türden ödemelerden kaçınarak şirket sermayesini koruması gerekmektedir.

BULGU 8: Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılan Bazı Alımlarda Piyasa Araştırmasının Yapılmaması

Şirketin doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirdiği bazı alımlarında, piyasa fiyat araştırması yapılmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 22’nci maddesinde; Kanun kapsamında olan kuruluşlardan büyükşehir belediyesi sınırları içinde bulunanların, maddede belirtilen limite kadar olan alımları (2023 yılı için 431.810,00 TL) ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında

yapılacak konaklama, seyahat ve işeyle ilişkin alımlarını; ilan yapılma, teminat alma, ihale komisyonu kurma ve Kanun'un 10'uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak gerçekleştirilebilecekleri düzenlenmiştir. Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22.1.1.4'üncü maddesinde ise ihtiyaçların doğrudan temin yöntemi ile gerçekleştirilmesinde yapılacak piyasada fiyat araştırmasına ilişkin belgelerin, dayanakları ile birlikte onay belgesine ekleneceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, doğrudan temin yöntemi ile gerçekleştirilen alımların bazılarında piyasa fiyat araştırması yapılmadığı tespit edilmiştir.

Bu itibarla, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesi kapsamında gerçekleştirilecek alımlarda piyasa fiyat araştırması yapılarak, buna ilişkin kanıtlayıcı belgelerin onay belgelerine eklenmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Gıda Yardımı Kapsamında Verilen Alışveriş Kartı Alımlarının İhale Yapılmaksızın Gerçekleştirilmesi

Şirket çalışanları için toplu iş sözleşmesiyle verilmesi öngörülen gıda yardımının alışveriş kartı şeklinde verildiği ancak bu alışveriş kartı ve bu kartlara yükleme yapılması işi için ihaleye çıkmadan bir market ile doğrudan sözleşme imzalanarak ihtiyacın karşılandığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 2'nci maddesine göre belediyelerin doğrudan ya da dolaylı olarak sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu şirketler Kanun kapsamındadır. Dolayısıyla her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin Kanun hükümlerine göre yürütülmesi gerekmektedir. Aynı Kanun'un "İstisnalar" başlıklı 3'üncü maddesinin (g) bendiyle, belediye şirketlerinin ticari ve sınai faaliyetleri çerçevesinde doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçların temini için yapacakları ve belirli bir limiti aşmayan mal veya hizmet alımlarının belli şartlar altında istisna hükümleri kapsamında gerçekleştirilmesine imkân tanınmıştır.

Bu madde kapsamındaki mal ve hizmetlerin neleri kapsadığına Kanun'un Geçici 4'üncü maddesi uyarınca ilgili kuruluşların talebi üzerine Kamu İhale Kurumu tarafından karar verilmektedir.

Şirket tarafından çeşitli tarihlerde Kamu İhale Kurumuna bu kapsamda başvurular yapılmış ve hangi alımların istisna kapsamında olduğuna ilişkin belirlemenin yapılması talep edilmiştir. Söz konusu talep üzerine Kamu İhale Kurumu tarafından çeşitli tarihlerde Şirketin hangi teminlerinin 4734 sayılı Kanun'dan istisna edileceği detaylı bir şekilde belirlenmiş ve Şirkete bildirilmiştir.

Kamu İhale Kurumu tarafından Şirket için hazırlanan istisna kararlarında alışveriş kartı alımı ve bu kartlara yükleme yapılmasına ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Zaten çalışanlara toplu iş sözleşmesi gereği verilecek gıda yardımı kapsamındaki alışveriş kartı hizmeti alımı, ticari ve sınai faaliyet çerçevesinde veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyacın temini kapsamında değildir.

Sendika ile Şirket arasında 01.07.2023 tarihi itibarıyla de yapılan ek protokol gereği sendikal haklara sahip personele net olarak 1.437,24 TL (KDV Dahil) gıda yardımı yapılacağı hüküm altına alınmıştır. Bu yardıma ilişkin olarak yönetim kurulundan gıda yardımlarının alışveriş kartı şeklinde Migros A.Ş.'den yapılmasını öngören bir karar alınmış ve Migros A.Ş. ile sözleşme imzalanmıştır. Sözleşmede belirli iskonto oranları belirtilmiş olsa da bu kartların herhangi bir ihale usulü benimsenmeksizin doğrudan alınmış olması mevzuata aykırıdır. Zira diğer zincir marketlerin gıda harcamalarına ilişkin daha yüksek iskonto oranlarını teklif etmesi de olasıdır.

Bu itibarla, Şirketin 4734 sayılı Kanun'un 3/g maddesinde düzenlenen istisna kapsamında olmayan ve doğrudan temin limitinin üzerinde kalan alışveriş kartı ve bu kartlara yükleme yapılması işinin, Kamu İhale Kanunu'nda düzenlenen ihale usulleri ile temin edilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Hizmet Alımlarına İlişkin Denetim, Muayene ve Kabul İşlemlerinde Eksiklikler Bulunması

Şirket tarafından yapılan bazı hizmet alımlarında denetim, muayene ve kabul işlemlerinde önemli eksiklikler bulunduğu görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun, "Denetim, muayene ve kabul işlemleri" başlıklı 11'inci maddesinde teslim edilen mal, hizmet, yapım veya yapılan işin muayene ve kabul işlemleri, idarelerce kurulacak en az üç kişilik muayene ve kabul komisyonları tarafından yapılacağı, yapılan iş yüklenici tarafından idareye teslim edilmedikçe muayene ve kabul işlemleri yapılamayacağı hükümlerine yer verilmiştir.

Hizmet Alımları Muayene ve Kabul Yönetmeliği'nin "İlkeler" başlıklı 4'üncü maddesinde, *"Taahhüt konusu hizmet yerine getirilmedikçe muayene ve kabul işlemleri yapılamaz. Muayene ve kabul işlemlerinin hangi süre içinde tamamlanacağını sözleşme ve eklerinde belirtilmesi zorunludur."*

Aynı Yönetmeliğin "Muayene ve kabul komisyonlarının görevleri" başlıklı 6'nıncı maddesinde, *"Muayene ve kabul komisyonu, 8 inci maddede belirtilen hükümlere göre kurulduğu tarihten itibaren, on (10) günü geçmemek üzere idarece belirlenen süre içinde işyerine, işyeri öngörülmemiş işlerde ise sözleşmesinde işin kabulü için belirlenen yere giderek yüklenici tarafından gerçekleştirilen işleri Hizmet İşleri Genel Şartnamesinin 44 - 49 uncu maddelerine göre inceler, muayene eder ve işin niteliğinin ihtiyaç göstermesi halinde gerekli gördüğü kısımların incelemesini ve gerekli görürse işletme ve çalışma deneylerini yapar. Kabule engel bir durum bulunmadığı takdirde, işin kabulünü yapar"*

"Kabul başvurusu" başlıklı 8'inci maddesinde ise, *"Sözleşme konusu iş tamamlandığında yüklenici yapılmış olan hizmet işinin kabulün yapılması için idareye yazılı olarak başvuruda bulunur. Bu başvuru üzerine, kontrol teşkilatınca yapılan ön inceleme sonucunda işin kabule uygun bulunması halinde durum, "Hizmet İşleri Kabul Teklif Belgesi" (standart form-KİK56.0/H) düzenlenmek suretiyle yetkili makama bildirilir. Hizmet İşleri Kabul Teklif Belgesinin yetkili makama sunulduğu tarihten itibaren on (10) günü geçmemek üzere idarece belirlenecek süre içinde yetkili makamca, Yönetmeliğin 5 inci maddesine göre, muayene ve kabul komisyonu oluşturulur ve durum yükleniciye yazılı olarak bildirilir. Kontrol teşkilatı tarafından hizmette önemli ve hizmetin fonksiyonelliğini engellediği için idarenin ihtiyacını karşılama açısından kabul edilemez eksiklik veya kusurların bulunduğu tespit edilirse durum idareye bildirilir ve kabul aşamasına geçilmeyerek Hizmet İşleri Genel Şartnamesinin 44 üncü maddesinin (a) fıkrası hükümlerine göre hareket edilir."* denilmektedir.

Belirtilen mevzuata göre, muayene ve kabul komisyonunun yüklenici tarafından yapılan hizmetin işin sözleşmesinde ve teknik şartnamesinde belirtilen şartlara uygun olarak yerine getirilip getirilmediğini inceleme ve gerekli görürse de işletme ve çalışma deneylerini yapma görevi bulunmaktadır.

Yapılan incelemede, bazı hizmet alımlarına ilişkin teknik şartname hükümlerinde soyut ve belirsiz ifadeler yer verilmesi nedeniyle, yüklenici tarafından sunulan hizmetin gereği gibi yerine getirilip getirilmediğinin somut bir şekilde tespitinin mümkün olmadığı görülmüştür. Ayrıca yapılan sözleşmelerde, tüm işler bittikten sonra işin bitmesine müteakip muayene ve

kabul komisyonlarınca işin kabulünün yapılacağı belirtilmiş olmasına karşın muayene ve kabullerin işin bitmesinden çok sonra düzenlenen fatura tarihlerinden de sonra yapıldığı görülmüştür. Bu itibarla, sonradan yapılan muayene ve kabul işlemlerinin dayanaksız olduğu düşünülmektedir.

Örnek olarak, 23DT649172 doğrudan temin numaralı Şirket içi organizasyon kapsamında kokteyl ikram hizmeti alımı, 2023/864506 92. İEF basın toplantısı kapsamında sandalye, masa, bistro kiralama ve kokteyl ikram hizmeti alımı işi, 2023/750463 ihale kayıt numaralı Marble İzmir Fair kapsamında 25/07/2023 tarihinde Havagazı Fabrikası'nda coffee break ikram hizmeti alımı, 2023/514908 ihale kayıt numaralı Imatech ve Fashiontech Fuarları değerlendirme toplantısı için akşam yemeği ikram hizmeti alımı, 2023/513160 ihale kayıt numaralı Marble İzmir Fair değerlendirme toplantısı için öğle yemeği ikram hizmeti alımı gibi hizmet alımlarında hizmetten yararlanan kişi sayısı, teknik şartnamedeki şartlarının yerine getirilip getirilmediği gibi hususlarda yeterli kanıtlayıcı belge bulunmaksızın ve işin bitmesinden sonra düzenlenen fatura tarihlerinden de sonra muayene ve kabullerin yapıldığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, işlemlerin belirtilen mevzuat doğrultusunda yapılacağı belirtilmiştir.

Şirket ihtiyaçlarının tespiti aşamasında öncelikle ihtiyaç konusu hizmet somut kriterler belirtilerek ayrıntılı olarak tanımlanmalıdır. Daha sonra denetim, muayene ve kabul işlemlerinin yapılmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenerek muayene ve kabul komisyonlarınca yapılacak işlemlerde işin sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirilip getirilmediği konusunda hangi kanıtların elde edilerek kabul tutanağına ekleneceği açıkça belirlenmeli ve kabul tutanakları bunlara dayalı olarak düzenlenmelidir

BULGU 11: Hizmet Alımlarına İlişkin Teknik Şartnamelerde İhtiyaç Konusu Hizmetin Somut Olarak Belirlenmemesi

Şirket tarafından yapılan bazı hizmet alımlarına ilişkin teknik şartnamelerde ihtiyaç duyulan hizmetin niteliği, kapsamı, miktarı gibi kriterlerin somut olarak belirtilmemesi nedeniyle hizmetin gereği gibi yerine getirilip getirilmediği konusunda belirsizlik ve kontrol zafiyeti olduğu görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesinde "*İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu*

denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.” denilerek temel ilkeler belirlenmiştir.

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin “Teknik şartname” başlıklı 16'ncı maddesinde teknik şartnamelerin işin teknik ayrıntılarını ve şartlarını gösterecek şekilde hazırlanarak ihale dokümanına dahil edileceği belirtilmiştir.

Şirket yönetim kurulu tarafından çıkarılan Satınalma Yönergesi'nin “Alım Öncesi Yapılacak İşlemler” başlıklı 7'nci maddesinde alım talebini yapan birim tarafından teknik şartnamenin hazırlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Belirtilen düzenlemeler değerlendirildiğinde, teknik şartname, ihtiyaç duyulan işin teknik ayrıntılarını ve şartlarını göstermesi, ihtiyaç konusu hizmetin niteliği, miktarı, türü tereddüde mahal vermeyecek şekilde somut ve ölçülebilir olarak belirtilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte teknik şartnamelerin satın alım öncesinde hazırlandığı ve isteklilerin teknik şartname hükümlerini değerlendirerek fiyat teklif vermeleri de göz önünde bulundurularak ihtiyaç konusunun teknik şartnamelere belirsiz, soyut ve ölçülemeyen ifadelerle yer verilmeden düzenlenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, bazı hizmet alımlarında düzenlenen teknik şartnamelerde talep edilen hizmetin ölçülebilir olmadığı, soyut ifadelerle yer verildiği ve bu nedenle yapılan alımlarda düzensizlikler olduğu görülmüştür.

2023/271490 ihale kayıt numaralı “İzmir İktisat Kongresi kapsamında 20/03/2023 tarihinde organizasyon hizmeti alımı” işi incelenmiştir. İşin teknik şartnamesinde 125 kişi olmak şartıyla, bir öğün yemek, tatlı, tuzlu, kuru pasta, çay, kahve, soda vb içeceklerle ilişkin giderler ile davetlilerin şehir içi transferlerinin yüklenici tarafından sağlanacağı belirtilmiştir. Teknik şartnamede bunun dışında alımı yapılacak olan ne yemekler ne de diğer yükümlülükler için herhangi bir kriter belirlenmemiştir. Yüklenicinin iş için yaptığı tekliflerin detayı incelendiğinde, yemek için (KDV hariç) kişi başı 1.240 TL, tatlı-tuzlu kuru pasta için 600 TL, yine içecekler için 600 TL şeklinde teklif yapıldığı görülmüştür. Söz konusu ürünlere ilişkin görseller de ödeme evrakına ek olarak ilave edilmiştir. Mahiyeti itibariyle görsellerdeki ürünlerin yüklenicinin teklif ettiği bedellerden çok daha uygun bedelle temin edilebileceği değerlendirilmiştir. Zira bahsi geçen görselde, yemeklerin tabldot şeklinde standart personel yemeği olarak sunulduğu görülmüştür.

Yine aynı şekilde, 2023/260974 ihale kayıt numaralı "İzmir İktisat Kongresi Kapsamında 14.03.2023 Tarihinde Tarihi Bıçakçı Han'da İstişare Toplantısı Organizasyon Hizmeti Alımı" incelenmiştir. Hizmet alımının teknik şartnamesine bakıldığında işin bir öğün yemek, kuru pasta, içecek, şehiriçi transfer ve masa ve mikrofon düzenine ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Yüklenicinin detaylı teklifine bakıldığında, yemek için kişi başına (KDV hariç) 600 TL, kuru pasta için 200 TL, çay, kahve, su, soda için 200 TL, şehiriçi transfer için (250 kişi) 130.000 TL, masa düzeni ve mikrofon vb için ise 25.000 TL teklif edildiği görülmüştür. Evraka eklenen görseller incelendiğinde alımı yapılan yemek, içecek ve kuru pasta maliyetlerinin diğerine göre çok daha düşük olduğu görülmüştür. Söz konusu bu alımın teknik şartnamesinin yukarıda belirtilen diğer alımla benzer olduğu ve işlerin yüklenicilerinin de aynı olduğu anlaşılmıştır.

Yapılan incelemede, bahsedilen iki alıma ait teklifler arasında yalnızca iki gün olmasına ve neredeyse aynı olan teknik şartnameler söz konusu olmasına karşın, fiyatlar arasındaki önemli tutardaki farkın nedenini açıklayan bir kanıt rastlanmamıştır. Her iki alımda da teknik şartname ve sözleşmede işin detayının belirtilmemiş olması, yüklenicinin aynı nitelikteki işe daha yüksek fiyat uygulamasına imkan vermiştir.

Kamu İdaresi cevabında, belirtilen mevzuat doğrultusunda gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, Şirket tarafından yapılan alımlar için hazırlanan teknik şartnamelerde, 4734 sayılı Kanun'da sayılan temel ilkelere uygun olarak alıma konu olan işlerin niteliği, türü ve miktarının tereddüde ve yanlış anlamaya mahal vermeyecek şekilde somut, ölçülebilir ve açık olarak belirtilmesi gerekmektedir.

BULGU 12: İş Yeri Hekimi İstihdamının Mevzuata Uygun Olmaması

Şirkette çalışma süreleri bölünerek birden fazla işyeri hekimi görevlendirildiği halde, mevzuatta belirlenen asgari çalışma süresinin altında iş yeri hekimi çalıştırıldığı görülmüştür.

20.07.2013 tarihli ve 28713 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik'in "İşyeri hekimlerinin nitelikleri ve görevlendirilmeleri" başlıklı 7'nci maddesinin ilk iki fıkrasında,

"(1) İşverence işyeri hekimi olarak görevlendirilecekler, bu Yönetmeliğe göre geçerli işyeri hekimliği belgesine sahip olmak zorundadır.

(2) İşyeri hekimlerinin görevlendirilmesinde, bu Yönetmeliğe göre hesaplanan çalışma süreleri bölünerek birden fazla işyeri hekimine verilemez.” denilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in İşyeri hekimlerinin çalışma süreleri başlıklı 12'nci maddesinin ilk fıkrasında *“İşyeri hekimleri, bu Yönetmelikte belirtilen görevlerini yerine getirmek için aşağıda belirtilen sürelerde görev yaparlar:*

a) Az tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına ayda en az 5 dakika.

b) Tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına ayda en az 10 dakika.

c) Çok tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına ayda en az 15 dakika.” denilmektedir.

Yapılan incelemede, işyeri hekimlerinin İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan görevlendirme yazısı neticesinde alınan Yönetim Kurulu kararlarıyla çalıştırılmaya başlandığı görülmüştür. Söz konusu Yönetim Kurulu kararları sonucu görevlendirmeye iki işyeri hekimi ile sözleşme imzalanmıştır. İşyeri hekimlerine aylık net olarak 12.000 TL ödemede bulunduğu bordrolarından anlaşılmıştır. İki ayrı işyeri hekimi ile yapılan sözleşme incelendiğinde ise işyeri hekimlerinin birisi için 540 dakika, diğersinin için ise 325 dakika çalışma süresi öngörüldüğü anlaşılmıştır. İşyeri hekimliği sözleşmesinde Şirketin "az tehlikeli" sınıfta yer alan işyerlerinden olduğu belirtilmiştir. Şirkette geçici personel dahil 252 kişi çalışmaktadır. Buna göre, Yönetmelikte belirtilen en az çalışma süresi, şirket az tehlikeli sınıfta yer alanlar içerisinde olduğu için 252x5 dakika olmalı, yani toplamda en az 1.260 dakika çalışması gerekmektedir. Ancak sözleşmelerinde görüldüğü üzere iki hekimin toplam çalışma süresi 865 dakika ile sınırlı kalmış, mevzuatta belirtilen asgari çalışma süresine ulaşamamıştır.

Bununla birlikte, asgari çalışma süresi olan 1.260 dakika aylık olarak 21 saate tekabül etmektedir. 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 12'nci maddesinin üçüncü fıkrasında, *“Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan ve yöneticilik görevi bulunmayan tabipler ile aile hekimleri, kurum ve kuruluşlarındaki çalışma saatleri dışında ve kurumlarının izniyle aylık otuz saati geçmemek üzere işyeri hekimliği yapabilir. Döner sermayeli sağlık kuruluşları ise kurumsal olarak işyeri hekimliği hizmeti verebilir.”* denilmektedir. Şirket çalışanları için yapılan hesaplama 21 saatle sınırlı kalmakta, kamuda çalışan doktorun azami süresi olan 30 saatin (1800 dakika) altında kalmaktadır. Anılan Yönetmelik'in 7'nci maddesinin ikinci fıkrasında; işyeri hekimlerinin görevlendirilmesinde, bu

Yönetmeliğe göre hesaplanan çalışma süreleri bölünerek birden fazla işyeri hekimine verilemez denilmektedir.

Bu halde, Şirkette hem asgari sürenin altında iş yeri hekimliği görevi yürütülmekte, hem de tek hekim yeterli iken iki hekim çalıştırılmaktadır. Bu durumun sonucunda fazladan görevlendirilen ikinci işyeri hekimi için ödenen aylık tutarında yersiz ödeme gerçekleştirildiği değerlendirilmektedir.

Bu itibarla, işyeri hekimi görevlendirilmesinde mevzuatta belirtilen asgari çalışma sürelerine riayet edilmesi ve Yönetmeliğe göre hesaplanan çalışma süreleri bölünerek birden fazla işyeri hekiminin görevlendirilmemesi gerekmektedir.

BULGU 13: Mal ve Hizmet Alımlarında İş Artışlarının Somut Düzenlemelere ve Hesaplamalara Göre Yapılmaması

Şirket tarafından gerçekleştirilen bazı mal ve hizmet alımları iş artışı ve eksilişlerinde somut hesaplama dayanamadan yüzde olarak artış veya eksiliş yapıldığı görülmüştür.

6102 sayılı TTK'nın 16'ncı maddesinde; ticari şekilde işletilmek üzere belediye tarafından kurulan kuruluşların tacir sayılacağı, 18'inci maddesinde, her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekeceği hükümlerine yer verilmiştir.

Aynı Kanun'un "Özen ve bağlılık yükümlülüğü" başlıklı 369'uncu maddesinin birinci fıkrasında "*Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar.*" hükmü yer almaktadır.

Örnek olarak, 2023/665867 ihale kayıt numaralı "92. İzmir Enternasyonal Fuarı ve İzmir iş günleri tanıtım çalışmaları kapsamında toplantı organizasyon hizmet alımı işi" incelenmiştir. İşin Teknik şartnamesinde işin kapsamında, toplantı, konaklama, ikram ve hediye olduğu belirtilmiştir. İşe ilişkin olarak, Teklif İsteme Mektubunun "Teklif verme ve Satılmaya İlişkin Hususlar" bölümünde tekliflerin en geç 03.07.2023 tarihinde saat 15.30'da verileceği belirtilmiş, yüklenici ile SAM-2023/113 numarasıyla 03.07.2023 tarihinde 485.000,00 TL bedelli sözleşme imzalanmıştır. Alıma ilişkin sözleşmenin imzalandığı tarihte "Hizmet Alımı İş Artış Formu" düzenlenerek %18,99 oranında 92.142,90 TL'lik iş artışı yapıldığı belirtilmiş, iş artışına organizasyona katılımın artması gerekçe gösterilmiştir. Asıl

alıma ilişkin sözleşmenin imzalandığı gün ve henüz organizasyon başlamamışken organizasyona katılımların artması gerekçe gösterilerek iş artışına gidilmesi gerçekçi değildir. Kaldı ki iş artışının sebebi olan kişi sayısının arttığına ilişkin olarak somut bir veri bulunmamaktadır.

2023/750463 ihale kayıt numaralı “Marble İzmir Fair kapsamında 25/07/2023 tarihinde Havagazı Fabrikası'nda coffee break ikram hizmeti alımı” işinde %20 oranında artış yapıldığı görülmüştür. Artışa konu herhangi somut bir bilgiye evraklarda rastlanamamış, yalnızca %20 artış yapıldığı belirtilmiştir. Ayrıca teknik şartnamede artış üst oranı %20 olarak belirlenmiş ve bu tavan orandan artış yapılmıştır. Yüklenici faturasından artışın kişi sayısından kaynaklandığı görülse de iş artışına ilişkin olarak somut bir veri bulunmamaktadır. 2023/864506 ihale kayıt numaralı “92. İEF basın toplantısı kapsamında sandalye, masa, bistro kiralama ve kokteyl ikram hizmeti alımı” işi için de aynı durum söz konusudur. İşin teknik şartnamesinde üst artış oranı %20 olarak belirlenmiş ve bu tavan orandan artış yapılmıştır. İşin konusu, toplantı için masa, sandalye, bistro kiralama ve kokteyl hizmeti olarak tanımlanmıştır. Teknik şartnameye göre, alınacak hizmetlerin sözleşme içindeki oransal büyüklüklerinin belirlenmesi ve hangi gün hangi organizasyona katılım artmışsa, ortaya çıkan katılım sayısı esas alınarak somut gerekçelere göre iş artışına gidilmesi gerekmektedir. Bu haliyle sözleşme bedeli üzerinden oransal olarak yapılan iş artışının hatalı olduğu ve gerçek durumu yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

Aynı şekilde, 2023/417810 ihale kayıt numaralı “Marble Fuarı kapsamında yarışmacı kumanya ikram hizmeti alımı”, 2023/417793 ihale kayıt numaralı “Mermer Fuarı değişik tasarım yarışması kapsamında 26 Nisan 2023 tarihinde ödül töreni için kokteyl ikram hizmeti alınması işi”, 2023/435559 ihale kayıt numaralı “If Wedding Fashion İzmir Fuarı kapsamında danışma kurulu öğle yemeği ikram hizmeti”, 2023/417854 ihale kayıt numaralı “Mermer Fuarı değişik tasarım yarışması kapsamında 26 Nisan 2023 tarihinde juri öğle yemeği ikram hizmet alımı işi” alımlarında teknik şartnamesinde belirtilen tavan oranda iş artışı yapıldığı görülmüştür.

Belirtilen tüm bu ikram hizmetlerinin yüklenicisi “A ... Organizasyon İnsan Kaynakları Turizm Catering Gıda Taşımacılık San.Tic.Ltd.Şti.” olup, hizmetler herhangi bir fiyat araştırması yapılmadan temin edilmiştir.

2023/981505 ihale kayıt numaralı “Logistech Fuarı kapsamında 28092023 tarihinde kokteyl ikram hizmet alımı” işi incelenmiştir. Söz konusu iş, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı Turizm Şube Müdürlüğü tarafından tertip edilmiş ve yüklenicisi İzfaş olmuştur.

Belediye'nin iş için hazırladığı teknik şartnamede, söz konusu ikram hizmeti 210 kişilik olarak öngörülmüş ve İzfaş ile sözleşme imzalanmıştır. İzfaş ise alt yüklenici ile hizmeti yerine getirmek istemiştir. Bundan dolayı 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3/g bendi ile alıma çıkan Şirket, teknik şartnamesinde hizmetin 350 kişilik olduğunu belirtmiştir. Söz konusu kişi sayısındaki artışın neye göre belirlendiği anlaşılamamıştır. Şirket, ikram hizmeti işi için ayrıca iş artışı da yapmıştır. Yani Muayene ve Kabul Komisyonu Raporunda işin nihai olarak 374 kişilik olarak yerine getirildiği belirtilmiştir. Ancak, iş artışına sebep kişi sayısına ilişkin olarak somut bir veri bulunmamakta, organizasyona kaç kişinin katıldığı ve katılımcıların kimler olduğuna dair bir belge bulunmamaktadır.

Öte yandan, şirketin yurtdışı fuarlarına katılması göz önünde bulundurulduğunda, yurtdışı ulaşım ve konaklama hizmetinin kendi personeli aracılığıyla genel organizasyon hizmeti alımı içine dahil edilmeden yapılabilmesinin mümkün olduğu, bu kapsamda konaklama ve ulaşım giderlerinin bir aracı şirket üzerinden alınmasının ekonomik olmadığı açıktır. Keza hizmetin alındığı anılan Şirketin de konaklama ve ulaşım hizmeti ihtiyaçlarını başka bir şirket aracılığıyla karşıladığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, iş artışlarının somut düzenlemelere ve hesaplamalara göre yapıldığı ancak bunlara ilişkin hesaplamaların muayene ve kabul evraklarına eklenmediği belirtilmiştir.

Şirketin kamu sermayeli bir kuruluş olarak faaliyetlerinde kamu kaynağı kullandığı göz önünde bulundurularak, 2022 yılı Sayıştay Raporu'nda da belirtildiği üzere mal ve hizmet alımlarında yapılacak olan iş artışı hesabının, artışa konu olan iş kalemlerinin sözleşme bedeli içindeki payı nispetinde somut verilere ve belgelere dayanılarak yapılması gerekmektedir.

BULGU 14: Meclis Kararı ve Cumhurbaşkanlığı İzni Olmaksızın Şirket Kurulması

Şirketin 2023 yılında Büyükşehir Belediye Meclisi kararı olmaksızın 5.000.000,00 TL sermayeli olan İzkültür Sanat Organizasyon Tanıtım Turizm Yayın Ticaret A.Ş.'yi kurduğu görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Şirketin kurulması" başlıklı 26'ncı maddesinde "*Büyükşehir belediyesi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir. Genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personel bu şirketlerin yönetim ve denetim*

kurullarında görev alabilirler. Büyükşehir belediyesi, mülkiyeti veya tasarrufundaki hafriyat sahalarını, toplu ulaşım hizmetlerini, sosyal tesisler, büfe, otopark ve çay bahçelerini işletebilir; ya da bu yerlerin belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebilir. (Ek cümle: 12/11/2012-6360/10 md.) Ancak, bu yerlerin belediye şirketlerince üçüncü kişilere devri 2886 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.” denilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Meclisin görev ve yetkileri” başlıklı 18'inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre, bütçe içi işletme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek meclisin yetkisindedir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26'ncı maddelerinde kendilerine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre büyükşehir belediyelerinin sermaye şirketi kurabileceği belirtilmiş, şirket kurulabilmesi ise meclisin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Anılan mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere Belediyeler kendi görev alanındaki çeşitli faaliyetlerde bulunmak üzere şirket kurabilmekte ancak bunun için belediye meclisince karar alınması gerekmektedir. 1994 yılından önce belediye şirketleri belediye meclisi kararıyla kurulmaktayken, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun ile belediye şirketinin kurulabilmesi için iki aşamalı bir izin mekanizması getirilmiştir. Bu kapsamda, 4046 sayılı Kanun'un “Mahalli İdarelerde Özelleştirme Uygulamaları” başlıklı 26'ncı maddesinin dördüncü fıkrasına göre belediyeler ve diğer mahalli idareler ile bunların kurdukları birlikler tarafından ticari amaçla faaliyette bulunmak üzere ticari kuruluşların kurulması, mevcut veya kurulacak şirketlere sermaye katılımında bulunması, belediye meclisinin şirket kurma kararına ve Cumhurbaşkanının iznine tabi olacaktır.

Şirket kurmak ve mevcut şirketlere ortak olmak isteyen belediyelerin izlemeleri gereken prosedürler 21.04.2008 tarih ve 11273 sayılı (2008/31) No'lu Genelgede açıklanmıştır. Belediyelerin bu kapsamdaki izin taleplerini, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı aracılığıyla Cumhurbaşkanlığı'na göndermeleri gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İzmir Büyükşehir Belediyesinin şirketi olan İzfaş'ın, büyükşehir belediye meclisi kararı ve Cumhurbaşkanlığı izni olmaksızın 5.000.000,00 TL sermayeli ve benzer faaliyet alanına sahip İz kültür Sanat Organizasyon Tanıtım Turizm Yayın Ticaret A.Ş.'yi kurduğu görülmüştür. Belediye meclisi kararı ile kurulmuş bir belediye şirketi olan İzfaş'ın Belediye Meclisi kararı ve Cumhurbaşkanlığı izni olmadan başka bir şirket kurması anılan mevzuata aykırıdır. Bununla birlikte, kurucu Şirket sürekli zarar etmektedir. Zarar eden bir belediye şirketinin kendi ana sözleşmesindeki faaliyetler için başka bir şirketi kendi sermayesini kullanarak kurmasının, kamu kaynağının ve Şirket sermayesinin korunması için uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

Bu itibarla, belediye kaynakları ile şirket kurulması gerekli ise anılan mevzuatta belirtilen izin ve kararlar alınarak kamu kaynaklarının kullanımında hukuka uygunluğun ve şeffaflığın sağlanması gerekmektedir.

BULGU 15: Satış Fiyatlarının Şirket Gelirlerini Azaltacak Şekilde Belirlenmesi

Şirket tarafından yapılacak fuar hizmetleri kapsamında belirlenen fuar katılım fiyatlarının önceki yıllarda belirlenmesi suretiyle Şirketin zarara uğratıldığı görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun, Yönetim Kurulu ile ilgili bölümünün "Özen ve bağlılık yükümlülüğü" başlıklı 369'uncu maddesinde "*Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar.*" denilmektedir.

6102 sayılı Kanun'un "Tacir olmanın hükümleri" üst başlıklı 18'inci maddesinde genel olarak her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerektiği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un 12'nci maddesinde tacirin ne olduğu tanımlanmış, 16'ncı maddesinde ise tüzel kişiler açısından ticari işletmelerin de tacir sayıldığı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Şirketin fuar faaliyetleri kapsamında belirlenen stantlı veya stantsız katılım ücretlerinin cari yıldan önceki yıllarda Yönetim Kurulu Kararıyla belirlenmek suretiyle cari yıl sözleşmelerinde uygulandığı ve piyasa fiyat seviyesine göre düşük kalan bu satış fiyatları nedeniyle şirket gelirlerinin azaltıldığı görülmüştür. Şöyle ki, Yönetim Kurulu kararıyla cari yılda bu kapsamda yapılan sözleşmelerde belirlenen fiyatların, yapılacak

fuarlardan 1 - 1,5 yıl öncesinden belirlenmiş olması, son yıllarda yaşanan yüksek enflasyon nedeniyle Şirketin piyasada oluşan yeni fiyat seviyesine uygun satış fiyatı belirlemesine engel olmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, satış fiyatlarının piyasa koşulları ölçüsünde güncel şartlara uygun hale getirilmesine yönelik çalışmaların devam ettiği belirtilmiştir.

Bu itibarla, Şirket Yönetim Kurulu ve yöneticilerinin şirket menfaatlerini en üst derecede gözetmesi ve görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmesi bakımından, düzenlenecek fuarlar için belirlenen ücret tarifelerinin gelir kaybını engelleyecek şekilde fuar tarihine mümkün olan en yakın tarihte belirlenmesi ve güncel fiyat seviyesine en yakın fiyatlarla sözleşme yapılması gerekmektedir.

BULGU 16: Şirket Araçlarının Üçüncü Kişilere Şirket Yönergesine Aykırı Olarak Kullanılması

Şirket araçlarının ve Şirket tarafından kiralanmış bazı araçların şirketle ilgili olmayan üçüncü kişilerin kullanımına verildiği görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Yönetim Kurulu" bölümünde Yönetim Kurulunun görev ve yetkilerinin düzenlendiği 375'inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde, yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetiminin Yönetim Kurulunun devredilemez görev ve yetkilerinden olduğu ifade edilmiştir.

15.03.2021 tarihinde Şirket tarafından İzmir Fuarçılık Hizmetleri Kültür ve Sanat İşleri Ticaret A.Ş.'ye ait ve/veya kiralama yoluyla kullanılan hizmet araçlarının tahsisini, kullanımını, bakım ve onarımını düzenleyen bir Yönerge çıkarılmıştır.

Söz konusu Hizmet Araçları Yönergesi'nin "5.Hizmet Araçları Kullanım Kuralları" başlıklı bölümünün birinci fıkrasında "*5.1.İZFAŞ'a ait ve/veya kiralama yolu ile teslim edilen hizmet araçları, İZFAŞ personeli haricinde 3. kişilere kullandırılmaz.*" denilmektedir.

Aynı Yönerge'nin "5.Hizmet Araçları Kullanım Kuralları" başlıklı bölümünün 5.3.5. maddesinde "*İşyerinde kullanım hakkı sağlanan personel ve/veya yönetici zimmetsiz kişi dışında, idari İşler birimi tarafından yazılı görevlendirme yapılan, şirket şoförleri ve şirket personeli kullanabilecektir. İdari İşler birimince hazırlanan hizmet aracı formu; aracın kullanıldığı tarih, km ve gün, saat bilgilerini ihtiva edecek olup bu bilgiler ışığında hizmet aracı*

formunda belirtilen süreler bakımından araç ile ilgili tüm hukuki ve cezai sorumluluk o süre için fiilen Araç'ı kullanan kişiye ait olacaktır. Ayrıca, zimmet alan kişi dışındaki 3. Kişilerin kullanımında yapılan km iş bu araç zimmet sözleşmesi ile hak tanınan km miktarından düşülecektir.” denilmekte, araçların yukarıda belirtilen belirli kişiler dışında görevlendirme yazısı ile yalnızca Şirket şoförleri ve Şirket personeline kullandırılması öngörülmektedir.

Yapılan incelemede, Şirkete ait ve Şirketçe kiralanan bazı araçların görevlendirme yazısı olmaksızın Şirketle ilişkili olmayan üçüncü kişilerin kullanımına sunulduğu ve gerek kiralama, gerekse akaryakıt giderlerinin Şirket tarafından karşılandığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, belirtilen mevzuat doğrultusunda gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, anılan Şirket Yönergesi'ne uygun hareket edilmesi, araçların görevlendirme yazısı olmaksızın kullandırılmaması, şirketle ilişkili olmayan üçüncü kişilere araç tahsisi yapılmaması, kiralanan ancak havuzda bekleyen ve üçüncü kişilerin kullanımına sunulan araçların kiralama sözleşmelerinin iptal edilip tasarruf sağlanması ve böylelikle Yönetim Kurulunun 6102 sayılı TTK'nın sermayenin korunmasına ilişkin sorumluluklarını yerine getirmesi gerekmektedir.

BULGU 17: Şirket Çalışanı Olmayan Kişiye Ait Giderlerin Şirket Tarafından Ödenmesi

Şirket personeli olmayan ve şirketle iş ilişkisi bulunmayan Büyükşehir Belediyesi başkan danışmanının yurtdışı seyahatlerine ilişkin ulaşım ve konaklama giderleri, yurtiçi aylık araç kiralama ve akaryakıt giderleri ile muhtelif yeme içme giderlerinin Şirket kaynaklarından karşılandığı tespit edilmiştir.

Şirket, İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş olup şirketin faaliyet alanı, şirket ana sözleşmesinde fuarcılık hizmetleri, kültür ve sanat işleri ile iştigal olarak belirtilmiştir. Şirketin kuruluş amacına uygun olarak ana sözleşmesinde belirtilen konularda faaliyette bulunması ve katlandığı giderlerin bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesiyle ilgili olması gerekmektedir.

6102 sayılı TTK'nın 16'ncı maddesinde; ticari şekilde işletilmek üzere belediye tarafından kurulan kuruluşların tacir sayılacağı, 18'inci maddesinde, her tacirin ticaretine ait

bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekeceği hükümlerine yer verilmiştir.

Anılan Kanun'un "Özen ve bağlılık yükümlülüğü" başlıklı 369'uncu maddesinin birinci fıkrasında "*Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar.*" hükmü yer almaktadır.

Yapılan incelemede, Şirket ile bir bağı bulunmayan Büyükşehir Belediyesi başkan danışmanlarından olan O. K.E.'nin yurtiçi ve yurtdışı seyahat harcamaları için 195- İş Avansları Hesabı kullanılmak suretiyle 609.563,24 TL (Avro ve Türk Lirası cinsinden harcamaların toplamı) tutarında personel avansı açıldığı, verilen avanslardan 199.002,72 TL (Avro ve Türk Lirası cinsinden harcamaların toplamı) tutarında harcama yapılmış olduğu ve bu harcamaların ilgisine göre maliyet hesapları ile ilişkilendirilerek kapatıldığı görülmüştür. Ayrıca, aynı kişiye ilişkin olarak 740.08.04 hesap kodunda 127.353,91 TL tutarında seyahat gideri kaydedilmiştir. Bununla birlikte, Şirket tarafından kiralanmış olan araçlardan birinin bahsedilen kişi tarafından kullanıldığı ve aracın akaryakıt giderlerinin Şirket tarafından karşılandığı görülmüştür. Bu kapsamda 2023 yılı için toplam 1.002,48 litrelik yakıt bedeli ile 216.639,00 TL tutarındaki araç kiralama bedeli Şirket tarafından ödenmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, sözü edilen Başkan Danışmanının fuarların ziyaretçi sayısının artışında olumlu etkisi bulunduğu belirtilse de, şirkette herhangi bir görevi bulunmayan söz konusu başkan danışmanına ait giderlerin şirket bütçesinden ödenmesi mümkün değildir. Ayrıca belirtilen olumlu etkiye ilişkin herhangi bir somut veri ve belge sunulmamıştır.

Bu itibarla, Şirketin kendi faaliyetleri kapsamında olmayan harcamaların şirket kaynaklarından karşılanmaması gerekmektedir.

BULGU 18: Şirket Yöneticilerinin ve Diğer Personelin İşe Alınmalarında Düzensizlikler ve Mevzuata Aykırılıklar Olması

Şirketin toplu iş sözleşmesi dışında yönetici pozisyonları için işe aldığı kişilerin niteliklerinin belirsiz olduğu ve TİS kapsamında işe alınan personelin bir kısmının güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının yapılmadığı, yapılan bazı araştırmaların sonuç yazılarının ilgili personelin dosyalarında bulunmadığı ve bazı personelin işe başlatıldıktan sonra araştırma yazılarının yazıldığı görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Tacir olmanın hükümleri" başlıklı 18'inci maddesinin "...(2) Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir." şeklindeki hükmü, "Özen ve bağlılık yükümlülüğü" başlıklı 369'uncu maddesinin "Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar." şeklindeki hükmü ile "Yönetim Kurulu, Devredilemez görev ve yetkiler" başlıklı 375'inci maddesinin

"(1) Yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Şirketin üst düzeyde yönetimi ve bunlarla ilgili talimatların verilmesi.
- b) Şirket yönetim teşkilatının belirlenmesi.
- c) Muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama için gerekli düzenin kurulması.
- d) Müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisini haiz bulunanların atanmaları ve görevden alınmaları.
- e) Yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimi.
- f) Pay, yönetim kurulu karar ve genel kurul toplantı ve müzakere defterlerinin tutulması, yıllık faaliyet raporunun ve kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesi ve genel kurula sunulması, genel kurul toplantılarının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi.
- g) Borca batıklık durumunun varlığında mahkemeye bildirimde bulunulması."

şeklindeki hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, Şirket Yönetim Kurulunun şirketin karlılığı, sermayesinin korunması ve anasözleşmesine uygun faaliyette bulunmasını temin etmek üzere; şirkette yönetici olarak istihdam edileceklerin mesleki tecrübeleri ile diğer niteliklerini belirlemesi ve bu görevlere gerekli koşulları sağlayan kişileri ataması gerekmektedir.

Şirket bünyesinde 2023 yılı içerisinde TİS kapsamı dışında biri Müdür, üçü Koordinatör olarak yönetici pozisyonunda işe başlatılan kişilerin dosyalarında görevleri ile ilgili mesleki tecrübelerini ve niteliklerini gösteren her hangi bir bilgi ve belge olmadığı; Şirketin bu pozisyondaki görevler için gerekli mesleki tecrübe ve diğer niteliklere ilişkin her hangi bir ölçüt belirlemediği ve yaptığı atamalarda bunları gözetmediği görülmüştür.

İşe alınan diğer personele ait dosyaların incelenmesinde 28 personelin dosyalarında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yazılarının bulunmadığı, 14 personelin araştırma yazılarının yazıldığı ancak sonucunun dosyalarında bulunmadığı, 6 personelin ise araştırma yazılarının işe başlatıldıktan sonra yazıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bir kısım işlemlerin belirtilen mevzuat doğrultusunda düzeltildiği ve yapılacak işe alımların mevzuata uygun olarak yürütüleceği ifade edilmiştir.

Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yapılmasına Dair Yönetmelik'in, "Hakkında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılacaklar" başlıklı 9'uncu maddesinde *(1) Statüsü veya çalıştırma şekline bağlı olmaksızın ilk defa veya yeniden memuriyete yahut kamu görevine atanacaklar hakkında arşiv araştırması yapılır.*" hükmü düzenlenmiştir. Buna göre işe alınan kişilerin işe başlatılmadan önce güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmalarının tamamlanması gerekmektedir.

BULGU 19: Şirket Yönetim Kurulu Üyelerine Sağlanan Menfaatlerin Genel Kurul Yerine Yönetim Kurulu Tarafından Belirlenmesi

Şirketin Yönetim Kurulu üyelerine yapılan ücret ödemelerinin Genel Kurul kararı ile belirlenmesi gerekirken bu yasal zorunluluğa uyulmadığı tespit edilmiştir.

14.02.2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "V- Yönetim Kurulu Üyelerinin Mali Hakları" başlıklı 394'üncü maddesinde *"(1) Yönetim kurulu üyelerine, tutarı esas sözleşmeyle veya genel kurul kararıyla belirlenmiş olmak şartıyla huzur hakkı, ücret, ikramiye, prim ve yıllık kardan pay ödenebilir."* hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Kanun'un anonim şirketlerde Genel Kurulun görev ve yetkilerini düzenleyen 408'inci maddesinin 2-b bendinde *"(2) Çeşitli hükümlerde öngörülmüş bulunan devredilemez görevler ve yetkiler saklı kalmak üzere, genel kurula ait aşağıdaki görevler ve yetkiler devredilemez:...*

b) Yönetim kurulu üyelerinin seçimi, süreleri, ücretleri ile huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi haklarının belirlenmesi, ibraları hakkında karar verilmesi ve görevden alınmaları."

hükümleri yer almaktadır.

Şirket tarafından Yönetim Kurulu üyelerine mali haklar kapsamında ücret ödemesi yapılmaktadır. Şirketin 11 adet Yönetim Kurulu üyesi mevcuttur. Şirket Genel Kurulununun 24.03.2023 tarihli kararında Yönetim Kurulu Murahhas üyelerine ödenecek hakların tespiti için Genel Kurul tarafından Yönetim Kuruluna yetki verilmiştir.

Belirtilen mevzuatta, Yönetim Kurulu üyelerinin mali haklarını belirlemek şirket Genel Kurulunun devredilemez görev ve yetkileri arasında sayıldığından bu yetkinin Yönetim kuruluna devri mümkün değildir.

Kamu İdaresi cevabında, genel kurulca belirlenen murahhas üyeler için yine genel kurulca bir tavan ücret belirlendiği, yönetim kurulunun ise buna göre kendi ücretlerini belirlediği belirtilmiştir. Ancak TTK'nın belirtilen 408'inci maddesinin 2-b bendinde, genel kurul için yönetim kurulu üyelerinin ücretlerinin belirlenmesi yetkisi düzenlenmiş olup, herhangi bir ücret limitinin veya tavan ücretin belirlenmesine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Keza uygulamada yönetim kurulunca belirlenen ücretler tavan ücret dahilinde olsa bile, ödenecek nihai ücretlerin yine yönetim kurulu tarafından belirlenmesi söz konusu olmaktadır.

Bu itibarla, Şirket Yönetim Kurulu üyelerine yapılacak her türlü ödemelerin Genel Kurul kararı ile belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 20: Şirkete Ait Kredi Kartlarının Amacı Dışında Kullanılması

Şirket kredi kartlarının amacının dışında ve şirket personeli olmayanlar tarafından kullanıldığı ayrıca kredi kartı kullanımlarıyla ihale mevzuatının devre dışı bırakıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde; belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler ile bunların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketlerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinin bu Kanun hükümlerine göre yürütüleceği belirtilmiştir.

Kanun'un "İstisnalar" başlıklı 3'üncü maddesinin (g) bendinde ise belediye şirketlerinin, ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, Hazine garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli iki trilyon üç yüz milyar Türk Lirasını aşmayan mal veya hizmet alımlarının ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç bu Kanuna tâbi olmadığı ifade edilmiş olup belirlenen üst limit her yıl güncellenmektedir.

Kanun'un "İstisnalara ilişkin esas ve usuller" başlıklı geçici 4'üncü maddesinde ise 3'üncü maddenin (g) bendi ile getirilen istisnanın kapsamının ilgili kuruluşların talebi üzerine Kamu İhale Kurulu tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Belirtilen mevzuat hükümlerine göre belediyelerin sermayesinin %50'sinden fazlasına sahip olduğu şirketlerin yıllık olarak belirlenen üst limitin altındaki mal ve hizmet alımlarının 4734 sayılı Kanun'la getirilen hükümlere tabi olunmadan alınabilmesi için, bu alımların doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapılmasının yanında kapsamının Kamu İhale Kurulunca önceden belirlenmiş olması gerekmektedir.

Söz konusu istisnai alımlar için Şirket tarafından Satınalma Yönergesi çıkarıldığı, istisnai alımlar için bir usul ve esas belirlendiği görülmüştür.

Belediye şirketlerinin istisna kapsamında olmayan alımlarında 4734 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinde sayılan ihale usulleri veya 22'nci maddesinde belirtilen doğrudan temin usulünün izlenmesi gerekmektedir. Öte yandan temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımların Kanun'un 22/d maddesi gereği doğrudan temin usulü ile alınabileceği belirtilmiştir.

Anılan mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, istisna kapsamında bir mal ve hizmet olmadığı takdirde söz konusu alımların Kanun'da belirtilen şekil ve usullerde, yine Kanun'da belirtilen kurallar çerçevesinde temin edilmesi gerekmektedir. İstisna kapsamındaki alımlarda ise şirket iç yönergesinde belirlenen esaslar dikkate alınmalıdır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun, Yönetim Kurulu ile ilgili bölümünün "Özen ve bağlılık yükümlülüğü" başlıklı 369'uncu maddesinde, "*Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar.*" denilmektedir.

6102 sayılı Kanun'un "Tacir olmanın hükümleri" üst başlıklı 18'inci maddesinde genel olarak her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerektiği belirtilmiştir. Kanun'un 12'nci maddesinde tacirin ne olduğu tanımlanmış, 16'ncı maddesinde ise tüzel kişiler açısından ticari işletmelerin de tacir sayıldığı ifade edilmiştir.

Şirket tarafından, "İnsan Kaynakları Personel Çalışma Yönergesi" çıkarılmıştır. Personel kredi kartlarının kullanımına ilişkin maddeler, Yönerge'nin "16. Personel Kredi Kartı Kullanımı" bölümünde yer almış, kredi kartı kullanımının personelin kullanımıyla sınırlandırıldığı bu maddelerden anlaşılmıştır.

Yapılan incelemede, Şirket kredi kartlarının amacının dışında ve şirket personeli olmayanlar tarafından kullanıldığı, ayrıca kredi kartı kullanımlarıyla ihale mevzuatında belirlenen şart ve kuralların uygulanmadığı görülmüştür. Kredi kartları Genel Müdür ve Yönetim Kurulu Başkanı adına tanımlanmıştır.

Kredi kartı ekstrelerinin incelenmesi neticesinde, istisna kapsamında olmayan temsil ve ağırlama, yazılım, lisans ve malzeme gibi harcamaların doğrudan kredi kartından yapıldığı, dolayısıyla Kanun'da belirtilen şekil ve şartlara uyulmadığı; aynı şekilde istisnai mal ve hizmet alımlarında da ilgili Yönerge'deki usul ve esaslara uyulmadığı, kredi kartı harcamaları ile anılan Kanun ve Yönergelerin hükümleri uygulanmadan alımların gerçekleştirildiği görülmüştür.

Bununla birlikte, kredi kartlarının şirket personeli olmayan üçüncü kişiler tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Örnek olarak, 19.01.2023 tarih ve 699 numaralı ödeme evrakına göre, otelden alkollü içecek ve yemek hizmeti alındığı, ödemenin Yönetim Kurulu Başkanı adına tanımlı şirket kredi kartından yapıldığı, ancak faturanın K.Y. adına düzenlenmiş olduğu görülmüştür. Yine başka bir örnekte ise, Yönetim Kurulu Başkanı'nın 5.10.2023 tarihinde İzmir Torbalı'da gerçekleştirilen cenaze törenine katıldığı, cenaze töreninin öğle namazına müteakip gerçekleştirildiği görsel basın organlarındaki paylaşımlardan anlaşılmıştır. Aynı tarih ve saatlerde, Yönetim Kurulu Başkanı'na tanımlı kredi kartıyla Konya'da bir restorana ödeme yapıldığı ödemeye ait kredi kartı fişlerinden tespit edilmiştir.

Yine Yönetim Kurulu Başkanı'nın 23-25 Haziran 2023 tarihleri arasında İtalya'nın Parma kentinde düzenlenen Uluslararası Cittaslow Genel Kurul Toplantısına katıldığı görülmüş, bu konuya ilişkin olarak İzmir Büyükşehir Belediyesi Meclisi tarafından 466 karar numarasıyla Meclis Kararı alınmıştır. İlgili Meclis kararında, Büyükşehir Belediye Başkanı ve maiyetindeki kişilerin, seyahate ilişkin giderlerinin (hava yolu ile direkt/ aktarmalı) ilgili firmaya ödenmesi, konaklama günlük harcırah giderleri, şehir içi ulaşım giderleri ve seyahatle ilgili yapılan (pasaport harcı, yurt dışı çıkış harcı, alan vergisi, Covid-19 PCR testleri vb.) tüm yasal giderlerin Özel Kalem Müdürlüğü Bütçesinin "03.3.3.01 Yurtdışı Geçici Görev Yolluğu" harcama kaleminden karşılanmasına dair önerenin oy birliği ile kabul edildiği belirtilmiştir. Söz konusu yurtdışı seyahatinde, Yönetim Kurulu Başkanı adına tanımlı kredi kartından çeşitli

harcamalar yapıldığı görülmüş, harcamanın olur yazısında ise “genel fuar çalışmaları” kapsamında yapılan harcamalar olduğu belirtilmiştir. Yönetim Kurulu Başkanı olan İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı'nın, Harcırah Kanunu'na tabi olarak İzmir Büyükşehir Belediyesi adına katılmış olduğu toplantıya ilişkin olarak “genel fuar çalışmaları” denilerek şirket kredi kartıyla harcamaların yapılması mevzuata uygun değildir. Kaldı ki, söz konusu harcamalardan birisi için düzenlenen ödeme fişinde, K.Y., Yönetim Kurulu Başkanı, H.K., K.K., Ç.H.G ve D.S'in de isimlerinin bulunduğu bir ödemenin yapılmış olduğu ve fuar çalışmaları kapsamında görevli olmayan bu kişilere ilişkin ödemelerin Şirkete ait kredi kartları ile yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, Yönetim Kurulu Başkanı adına tanımlı kredi kartının sehven Başkanlık Özel Kalem Müdürü tarafından kullanıldığı ve söz konusu harcama için bu kişiye rücu edildiği belirtilse de, bahsedilen harcamalar yalnızca Özel Kalem Müdürünün yapmış olduğu harcamalardan ibaret değildir. Tüm harcamaların ilgililerine rücu edilerek tahsil edilmesi gerekmektedir.

Bu itibarla, kredi kartlarının Şirket sermayesini koruyacak şekilde kullanılmaması ve ihale mevzuatında belirtilen şekil ve şartların devre dışı bırakılması nedenleriyle kredi kartı kullanımlarının sona erdirilmesi gerekmektedir.

BULGU 21: Şirketin Bütçe Sistemi Bulunmaması Nedeniyle Finansal Planlama Düzeninin Kurulmaması

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun hükümleri çerçevesinde Şirket bünyesinde kurulmuş bir finansal planlama ve bütçe düzeni bulunmadığı görülmüştür.

Anılan Kanunu'nun “Tacir olmanın hükümleri, Genel olarak” başlıklı 18'inci maddesinin “(2) *Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir.*” hükmü,

“Özen ve bağlılık yükümlülüğü” başlıklı 369'uncu maddesinin “(1) *Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar.*” hükmü,

Yönetim Kuruluna ilişkin “Devredilemez görev ve yetkiler” başlıklı 375'inci maddesinin “(1) *Yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri şunlardır:*

c) *Muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama için gerekli düzenin kurulması.*

d) *Yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimi.”* hükmü, birlikte değerlendirildiğinde Şirketin bir finansal planlama düzenine sahip olması gerektiği ve bu gerekliliğinin yerine getirilmesinden Şirket Yönetim Kurulunun sorumlu olduğu anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, anılan mevzuat hükümleri çerçevesinde Şirket bünyesinde kurulmuş bir bütçe sistemi bulunmadığı, bu nedenle mal ve hizmet alımlarında harcama disiplininin yeterince sağlanamadığı ve gerek harcamaların ekonomik tutarda olması, gerekse Şirket faaliyeti ile ilişkili olması hususlarında önemli eksiklikler ve belirsizlikler olduğu görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, 2023 yılı için bütçe uygulanmasına başlandığı ancak çeşitli nedenlerle tam olarak uygulanamadığı belirtilmiştir.

Bu itibarla, Şirket bünyesinde mevzuatın öngördüğü muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama için gerekli düzenin kurulması zorunluluğunun yerine getirilebilmesi için geleceğe yönelik gelir ve gider tahminleri çerçevesinde yıllık bütçelerin yapılarak özenle uygulanması gerekmektedir.

BULGU 22: Şirketin Hukuk Biriminde Görevli İki Şirket Avukatı Bulunmasına Rağmen Dışarıdan Avukatlık Hizmeti Alınması

Şirketin kendi bünyesinde TİS kapsamı dışında çalıştırdığı iki avukatı bulunduğu halde, serbest çalışan başka avukatlardan avukatlık hizmeti aldığı ve bu kapsamda avukatlık ücreti ödediği görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun “Tacir olmanın hükümleri” başlıklı 18'inci maddesinin “...(2) *Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir.*” şeklindeki hükmü,

“Özen ve bağlılık yükümlülüğü” başlıklı 369'uncu maddesinin, “*Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar.*” şeklindeki hükmü ile “Yönetim Kurulu, Devredilemez görev ve yetkiler” başlıklı 375'inci maddesinin

“(1) Yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Şirketin üst düzeyde yönetimi ve bunlarla ilgili talimatların verilmesi.
- b) Şirket yönetim teşkilatının belirlenmesi.
- c) Muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama için gerekli düzenin kurulması.
- d) Müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisini haiz bulunanların atanmaları ve görevden alınmaları.
- e) Yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimi.
- f) Pay, yönetim kurulu karar ve genel kurul toplantı ve müzakere defterlerinin tutulması, yıllık faaliyet raporunun ve kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesi ve genel kurula sunulması, genel kurul toplantılarının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi.
- g) Borca batıklık durumunun varlığında mahkemeye bildirimde bulunulması.”

şeklindeki hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, Şirket Yönetim Kurulunun şirketin karlılığı, sermayesinin korunması ve anasözleşmesine uygun faaliyette bulunmasını temin etmek üzere; şirkette istihdam edileceklerin kendilerine ödenecek ücretler karşılığında şirketin ihtiyaç duyduğu hizmetleri sunmasını sağlaması gerekmektedir.

Ancak yapılan incelemede Şirketin kendi çalışanı olan iki Avukat bulunmasına karşılık 2021, 2022 ve 2023 yıllarında serbest çalışan üç Avukat ile sözleşme yapılarak Şirketin davalarının bu Avukatlara verildiği ve Şirket davalarına ilişkin işlemlerin sözleşmeli Avukatlar tarafından gerçekleştirildiği görülmüştür.

Belirtilen yıllarda Şirket çalışanı Avukatlara toplam 1.869.323,93 TL tutarında ücret ödemesi yapılmıştır. Yine aynı dönemde sözleşmeli Avukatlara takip ettikleri işler karşılığında yapılan ödemelerin Şirkete maliyeti toplam 623.931,64 TL olmuştur.

Kamu İdaresi cevabında, kadrolu avukatların Şirketin sözleşme taslaklarını incelediği ve bu çerçevede çeşitli hukuki yararlar sağlandığı ifade edilmiştir. Ancak kadrolu Avukatların asıl görevinin Şirketin davalarının takibi ve sonuçlandırılması olduğu açıktır. Sözleşme taslaklarının incelenmesi ve bu konuda öneriler geliştirilmesi ancak asıl göreve ek ikincil bir görev olarak yürütülebilir.

Bu itibarla, dava takibi yapmayan Şirket çalışanı Avukatlara sözleşmeli Avukatların yaklaşık üç katı tutarında ödeme yapılmasının Şirketi zarara uğrattığı ve bu nedenle 6102 sayılı TTK'nın sermayenin korunmasına ilişkin hükümlerinin ihlal edildiği değerlendirilmiştir.

BULGU 23: Şirketin Ticari Faaliyeti Dışındaki İşler İçin Gider Yapılması ve Bu Kapsamdaki Mal ve Hizmet Alımlarının Mevzuata Uygun Olmaması

Şirketin ticari nitelikte olmayan bazı faaliyetleri gerçekleştirdiği ve bu kapsamdaki bazı alımların mevzuata aykırı olarak Şirketin faaliyet alanına ilişkin istisna hükümleri kapsamında yapıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 2'nci maddesinde, belediyelerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler Kanun kapsamına alınmıştır. Kanun'un 3'üncü maddesinde istisna olan alımlar belirlenmiş, maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belediye şirketlerinin de içinde bulunduğu kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler için özel düzenleme yapılmıştır. Söz konusu maddede, madde kapsamındakilerin ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için belli parasal sınırlar dâhilinde yapacakları mal veya hizmet alımları ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç Kanun'dan istisna edilmiştir.

Yapılan incelemede, Şirket tarafından gerçekleştirilen bazı mal ve hizmet alımlarının İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı'ndan gelen görevlendirme yazılarına istinaden alınan Yönetim Kurulu kararları doğrultusunda yapıldığı görülmüştür.

Bu kapsamda, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı işine ilişkin olarak 742.130,00 TL, İktisat Kongresi işine ilişkin olarak 25.702.079 TL, İzmir Film Festivali işine ilişkin olarak 2.997.106,26 TL, Balkan Festivali işine ilişkin olarak da 4.570.270,00 TL gider yapılmış ve bu giderler karşılığında Şirket tarafından herhangi bir gelir elde edilmemiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Tacir olmanın hükümleri" başlıklı 18'inci maddesinin "...(2) Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir." şeklindeki hükmü,

"Özen ve bağlılık yükümlülüğü" başlıklı 369'uncu maddesinin, "Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar."

şeklindeki hükmü ile “Yönetim Kurulu, Devredilemez görev ve yetkiler” başlıklı 375’inci maddesinin

“(1) Yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Şirketin üst düzeyde yönetimi ve bunlarla ilgili talimatların verilmesi.
- b) Şirket yönetim teşkilatının belirlenmesi.
- c) Muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama için gerekli düzenin kurulması.
- d) Müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisini haiz bulunanların atanmaları ve görevden alınmaları.
- e) Yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimi.
- f) Pay, yönetim kurulu karar ve genel kurul toplantı ve müzakere defterlerinin tutulması, yıllık faaliyet raporunun ve kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesi ve genel kurula sunulması, genel kurul toplantılarının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi.
- g) Borca batıklık durumunun varlığında mahkemeye bildirimde bulunulması.”

şeklindeki hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, karşılığında finansal bir getirisi olmadan gerçekleştirilen bu giderlerin belirtilen Kanun hükümlerine aykırı olarak Şirketi zarara uğrattığı ve yapılan söz konusu alımların Kamu İhale Kanunu’nun 3/g maddesine göre ihale edilmeksizin yapılmasının anılan mevzuata aykırı olduğu değerlendirilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, ticari kar hedefi olmadan yerine getirilen söz konusu hizmetlerde zaman sıkıntısı nedeniyle mevzuata uygun hareket edilemediği belirtilmiştir.

Bu itibarla, Şirketin görevlendirme suretiyle yapmış olduğu ticari faaliyeti dışındaki söz konusu işlere ait giderlerinin karşılığını İzmir Büyükşehir Belediyesinden alması ve bu işlerle ilgili alımlarını 4734 sayılı Kanun’da belirtilen ihale usullerinden biriyle veya limitler dahilinde doğrudan temin usulüyle yerine getirmesi gerekmektedir.

BULGU 24: Şirketin Yurt Dışında Taşınmaz Kiralaması

Şirketin yurtdışında iki taşınmaz kiralayarak bunlar için kira bedeli ödediği görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Şirketin kurulması" başlıklı 26'ncı maddesinin "*Büyükşehir belediyesi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir.*" hükmü ile belediye şirketlerinin sadece belediyenin görev ve hizmet alanı ile sınırlı olarak faaliyette bulunabileceği düzenlenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinde sayılan görevlere ilişkin işlerin ancak mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla yapabileceği düzenlenmiştir. Anılan Kanunun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin "*Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır: a) Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak.*" şeklindeki hükmü de belediye faaliyetlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçları karşılamak ile sınırlı olduğunu düzenlemiştir.

Bununla birlikte, anılan Kanun'larda belediyelerin uluslararası nitelikte faaliyetlerde bulunabileceği ve bu amaçla gider yapabileceğine izin veren herhangi bir hüküm yer almamaktadır.

Yapılan incelemede, Şirketin 2023 yılında yurt dışında iki taşınmaz kiraladığı ve yıl sonu itibarıyla bu taşınmazlar için toplam 32.060 avro karşılığı 809.640,44 TL tutarında kira bedeli ödediği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, yurtdışı temsilciliğinin Şirketin faaliyetine genel olarak katkı sağladığı ifade edilmiş ise de, bu çerçevede her hangi bir somut bilgi ve belge sunulmamıştır. Ayrıca bahsedilen yurt dışı temsilcilik aracılığıyla yerine getirildiği belirtilen İzmir'in yurtdışında tanıtılması gibi bazı faaliyetler Belediyelerin görev ve yetki alanı dışındadır.

Şirketin sermayesinin korunması için anılan mevzuata aykırı olarak yapılan şirketi zarara uğraticı nitelikteki yurtdışı kiralama giderlerinin sonlandırılması gerekmektedir.

BULGU 25: Temsil Ağırlama Harcamalarının Amacının, Niteliğinin ve Miktarlarının Belirsiz Olması

Şirket yöneticilerinin yapmış olduğu temsil ve ağırlama harcamalarının niteliğinin ve kapsamının belirsiz olduğu görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "5. Özen ve bağlılık yükümlülüğü" başlıklı 369'uncu maddesinin ilk fıkrasında, "*Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü*

kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar.” denilmektedir.

Anılan Kanun’un “Tacir olmanın hükümleri” üst başlıklı 18’inci maddesinde genel olarak her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerektiği belirtilmiştir.

Aynı Kanun’un 12’nci maddesinde tacirin ne olduğu tanımlanmış, 16’ncı maddesinde ise tüzel kişiler açısından ticari işletmelerin de tacir sayıldığı ifade edilmiştir.

Şirketin, İnsan Kaynakları Personel Çalışma Yönergesi’nin “24. Seyahat Ödemelerine Konu ve Hususlar” başlıklı bölümünde, yurtiçi ve yurtdışı seyahatlerde yapılacak harcamaların niteliği, kapsamı ve günlük harcama limiti belirtilmiştir. Bu kapsamda, personelin görev yaptığı yerdeki konaklama süresine göre konaklama, kahvaltı ve yemek ücretinin ödeneceği ancak alkollü içecek harcamalarının karşılanmayacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, temsil ve ağırlama harcamalarının kime hangi sebeple gerçekleştirildiğinin belirli olmadığı görülmüştür. Yapılan kimi temsil ağırlama harcamalar için “genel fuar çalışmaları” kapsamındaki ödemeler şeklinde muğlak bir ifade kullanılmış; harcamaların kime, hangi çalışmalara ilişkin ve ne sebeple yapıldığı ise açıklanmamıştır. Bazı temsil ağırlama harcamalarının ise tek kişilik yiyecek ve içecek kalemlerini barındırdığı görülmüştür. Bazı evraklarda ise yurtiçi ve yurtdışı seyahatler için gidilen havalimanlarında yapılan harcamaların da olduğu görülmüştür. Bu seyahat harcamalarının kredi kartı fişleri incelendiğinde, içlerinde tek kişilik olacak nispette tutara sahip alkollü içki alımlarının da olduğu görülmüştür. Temsil ve ağırlama kapsamında sayılmayacak bu neviden alkollü içecek alımlarının Şirket tarafından karşılanması belirtilen Yönerge’ye aykırıdır.

Kamu İdaresi cevabında, söz konusu alımların şirketin hangi faaliyeti kapsamında, hangi amaçla ve kimler tarafından yapılacağına açıkça belirtildiği bir temsil ve ağırlama prosedürü hazırlanacağı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, temsil ve ağırlama şeklinde yapılan giderlerin kabulünde; bu giderlerin hangi Şirket faaliyeti kapsamında, hangi amaçla, kimler için veya kimler tarafından yapıldığının açıkça belirtilmesi; şahsa özel giderlerin temsil ve ağırlama harcaması olarak kabul edilmemesi gerekmektedir.

BULGU 26: Şirketin Sermayesinin Korunmaması

Şirketin, sermayenin korunmasına, bu kapsamda sermaye kayıplarına karşı gerekli tedbirlerin alınmasına ilişkin mevzuat hükümlerine uygun olmayan şekilde faaliyette bulunduğu, 31.12.2023 tarihi itibarıyla Şirketin kısa vadeli yükümlülüklerinin dönen varlıklarını % 57 oranında aştığı görülmüştür.

A) Risk Yönetimi İşlemlerinin Mevzuata Uygun Yürütülmemesi

6102 sayılı TTK'nın "Riskin erken saptanması ve yönetimi" başlıklı 378'inci maddesinin " (1) Pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde, yönetim kurulu, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla, uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlüdür. Diğer şirketlerde bu komite denetçinin gerekli görüp bunu yönetim kuruluna yazılı olarak bildirmesi hâlinde derhâl kurulur ve ilk raporunu kurulmasını izleyen bir ayın sonunda verir.

Komite, yönetim kuruluna her iki ayda bir vereceği raporda durumu değerlendirir, varsa tehlikelere işaret eder, çareleri gösterir. Rapor denetçiye de yollanır." hükmü ile sermayenin korunmasına ilişkin olarak bir işleyiş düzenlemiştir.

Ancak risk komitesi tarafından Risk Yönetimi Analiz Raporunun Kanunun öngördüğü şekilde iki ayda bir değil yıllık hazırlandığı görülmüştür. Belirtilen yasa hükmüne göre bu komite kurulduktan sonra her iki ayda bir hazırlayacağı raporu Yönetim Kurulu ve Denetçiye sunmak zorundadır.

B) Şirketin Belediye Tarafından Denetlenmemesi, Sermaye Kayıplarının Azaltılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

Şirkette % 99,95 oranında pay sahibi olan İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından, Şirketin hukuka uygunluk ve iç kontrol sistemi kapsamında denetimi yaptırılmamış, İç Denetçi görevlendirilmesi sağlanmamıştır. İzmir Büyükşehir Belediyesi meclisi sürekli zarar edilmesi dolayısıyla oluşan sermaye kayıplarını Şirketin talebi üzerine her yıl Şirket sermayesine eklemiştir. Sermaye kayıplarının azaltılması için Büyükşehir Belediye Meclisi her hangi bir tedbir alınmasını karara bağlamamıştır. Şirketin genel kurulun yetkilerini düzenleyen TTK hükümleri gereğince Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından görevlendirilen denetim elemanlarınca denetlenmesi ve düzenlenecek rapor kapsamında Şirketin mali tablolarının ve yönetim kurulu yıllık faaliyet raporunun görüşülerek karara bağlanması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Hizmet Alımlarına İlişkin Denetim, Muayene ve Kabul İşlemlerinde Eksiklikler Bulunması	2022	Yerine Getirilmedi	Raporun Diğer Bulgular Bölümünde 10 sıra numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Hizmet Alımlarına İlişkin Teknik Şartnamelerde İhtiyaç Konusu Hizmetin Somut Olarak Belirlenmemesi	2022	Yerine Getirilmedi	Raporun Diğer Bulgular Bölümünde 11 sıra numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Mal ve Hizmet Alımlarında İş Artışlarının Somut Düzenlemelere ve Hesaplamalara Göre Yapılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Raporun Diğer Bulgular Bölümünde 13 sıra numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Şirket Çalışanı Olmayan Kişiye Ait Giderlerin Şirket Tarafından Ödenmesi	2022	Yerine Getirilmedi	Raporun Diğer Bulgular Bölümünde 17 sıra numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Şirketin Sermayesinin Korunmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Raporun Diğer Bulgular Bölümünde 26 sıra numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Şirketin Bütçe Sistemi Bulunmaması Nedeniyle Harcamalarda Sınırlama Yapılmasına ve Ekonomikliğin Sağlanmasına İlişkin Usul ve Esaslara Uyulmaması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Raporun Diğer Bulgular Bölümünde 21 sıra numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.